A HAJDÚK PUSZTÁJA

TISZÁN INNEN, DUNÁN TÚL

Ilyen dús hímzéssel díszítették a szűrt

)TO: SZALAY BÉLA

odni a múltat, a puszta régi hang-it; a ménes patadobogását, s a rtobágyi viharok zengését.

A RETTEGETT VEREKEDŐK

„Hajde — hajde!", nógatták állaikat a hajdenákok (szegénylegé-ek), akiknek nem volt se földjük, más kereseti lehetőségük a falkban. Aki szegény volt, mint a mplom egere, kiment a pusztába latot őrizni. (Takács Sándor véleénye szerint a hajdú minden bizonnyal a délszláv eredetű hajde ógató) vagy a Hajdenák (szegénygény) szóból származik.)

A régi oklevelekben latinosan ajdó névvel jelölt népcsoportnak foglalkozási köre pontosítható olt; barom-, ökörpásztor, ökörhajt. Hajdú barompásztorok őrizték a len-nyáron szabad ég alatt legelő szilajmarhát. Embert és állatot gyaránt verte az eső, égette a nap, a fagyos téli szelek is alaposan próbára tették őket. Edzettek, szilajok, vadak s olykor kegyetlenek voltak ezek a rideg sorsú férfiak. Állandóan védekezniük kellett a farkasok ellen, megtanulták hát forgatni a bunkósbotot, a kopját, a csákánybaltát, s később ügyesen használták a puskát is.

A félelmetes verekedők hírét az uralkodók is meghallották. Háborúkban mindig jól kamatozik a vad indulat. 1553-ban Esztergom ostrománál a hajdúk bebizonyították,

hogy nincs náluk félelmetesebb katona széles e világon.

A barmokat nógató, őrző barompásztorokból katonák lettek: ki zsoldosnak ment, ki csak alkalmi katonai szolgálatot vállalt. A soha nem szűnő török elleni harcokban szerzett zsákmányokból tartották fenn magukat. Portyáztak, öltek, raboltak, sokszor akkor is, ha erre nem kaptak parancsot. A magyarok haramiáknak, a törökök, horvátok martalócoknak nevezték őket, s akkor is összeszorította a torkukat a félelem, ha csak beszéltek róluk. A XVI. század végén szinte már mindenki rettegte őket. Kiirtásukra törvényt is hozott az országgyűlés.

Több évtized kellett ahhoz, míg a rendi társadalomban megszilárdult a hajdúk sajátos jogállása, ami lehetővé tette katonáskodó, szabadparaszti önkormányzatuk kialakítását.

BOCSKAI OTTHONT ADOTT

Hajdúböszörményben a hetedik osztályos Szabó Csilla és Vaszkó Attila kísért el bennünket a múzeumba. Náluk felkészültebb idegenvezetőt aligha találhattunk volna. Nemrég volt ugyanis egy nagyszabású helytörténeti vetélkedő, amelyet a hajdúk letelepítésének 375. és a város felszabadításának 40. évfordulójára rendeztek. Csilláék — ő volt a csapatkapitány — az elő- és középdöntők buktatóin ügyesen átverekedték magukat, s bekerültek a döntőbe, ahol már felnőtt csoportokkal kellett összemérniük tudásukat. Igaz, a tíz legjobb csapat között csak a nyolcadik helyezést érték el, de ennek nincs jelentősége — sok mindent tudnak szűkebb hazájukról, a Hajdúságról.

— A hajdúk rossz híre hamarosan jóra fordult — magyarázta lelkesen Csilla. — Gondoljunk csak arra, amikor néhány hónap alatt meghódították Bocskai számára Felső-Magyarország nagy részét. És Bocskai megkezdte a letelepítésüket. Otthont adott sok földönfutó katonának. A lovashajdúk egy része adománylevélben megkapta Hajdúszoboszlót, és 1606-ban el is foglalták új lakóhelyüket. 1613-ban már hét Bihar megyei faluban éltek a letelepítettek: Hajdúböszörményben, Dorogon, Nánáson, Polgáron, Hadházán és Szoboszlón.

— Úgy tudom, a hajdúság igazi karaktere, ami minden más népcsoporttól megkülönbözteti, a szatmári békével (1711.) kezdődő és az 1848-as átalakulással záródó másfél évszázadon át tartó rendi korszak alatt alakult ki.

— Igen, így van — bólogatott Csilla. — A Hajdúság önálló, külön világ lett. Nem nemes, nem jobbágy, de nem is polgár. — Hanem hajdú! — szólt közbe Attila és jelentőségteljesen mosolygott. — Kiváltságaik ellen igencsak lázadoztak a környék földesurai, nem tetszett nekik, hogy a hajdúk szabadparasztok és nem jobbágyok.

— Mi volt tulajdonképpen a hajdúszabadság alapja?

— A katonai szolgálat, aminek fejében földet kaptak — felelte Csilla.

SLAMBUC ÉS CIFRASZŰR

A hajdúvárosok a nagy pusztára nyíltak, s a Hortobágy szikes végtelenje továbbra is kínálta a lehetőséget. Ezen a vidéken mindig is az állattartásnak egy sajátos rendszere élt. A pásztorok között a csikós volt a legrangosabb. Dalolták is büszkén: „Csikós vagyok Hortobágyon, nem gulyás, / ostort hordok a vállamon, karikást, / felnyergelem keselylábú lovamat, / lerúgatom véle a csillagokat".

Persze a juhász is elégedett volt sorsával. Rendre lefejte a juhokat, a juhászné a tejből vajat vert vagy a tejet testmelegre hevítette üstben, utána pedig beoltotta. Mikor a tej összement, sajtnyomó satura helyezte, s addig ügyködött vele, amíg kész lett a híres gomolya sajt.

A puszta embere csöndes volt, hiszen megszokta a magányt. A gulya vagy a ménes mellett üldögélve kifaragta pipája szárát, bunkósbotja nyelét, de készített fából sokféle más használati tárgyat is. Tavasszal díszes szűrt terítettek a vállukra, télen hosszú szőrű subát. De szép is volt az a híres cifraszűr, amit a legény, ha nősülni akart, a lányos ház pitvarajtaja mögött hagyott, s ha másnap a szűr nem volt a tornác oszlopára akasztva, az azt jelentette, hogy gazdáját szívesen látják, udvarlását elfogadják.

Attila és Csilla büszkén mutatták a jellegzetes ruhadarabokat — amelyek ma már a múzeum kincsei —, s mutatták a népi életmód emlékét idéző többi tárgyat: a tűzikutyát, a kantaszekeret, a komaszilkét, ami voltaképp a mai ételhordó ősе. Egymásra rakott kis cserépfazekakban vitték a komasszonyok a szülő nőnek a finom mártást, a főtt húst, meg a kőttes kalácsot. A puszta túlságosan nagy volt ahhoz, hogy a kint élőknek rendszeresen ebédet hordjanak. A pásztorok jobbára maguk főztek, alkonyattájt a bográcsfölé hajolva. No, nem mindig drága pörköltet, vagy gulyást, megtette a szárazpaszuly is vagy az ízletes slambuc, ami ma már a hortobágyiak híres eledele.

És amikor leszállt az este, a csikós behúzódott nádból kötözött kis kunyhójába és betakarózott subájával. Álma mély volt és csöndes. Mint a puszta.

Magyar Katalin

KEDVES ISMERŐS

A NYAKIGLÁB...

„TUDÓS", „ARANYIFJÚ", „ÚSZÓZSENI". Ezeket a jelzőket az NSZK úszócsillagáról, MICHAEL GROSS-ról jegyezték fel újságírók különböző helyeken. Az elsőt iskolatársai mondták róla, a másodikat a barátai, a harmadikat egy Mark Spitz nevű amerikai úszó, aki fantasztikus világcsúcsot mondhat a magáénak: egy olimpián – a münchenin – hét aranyérmet nyert úszásban. S még tréfásan azt is hozzáfűzte, hogy Gross majdnem olyan nagy tehetség, mint ő. Újabban, amióta újabb világcsúcsokat ért el a 200 méteres gyors- illetve pillangóúszásban, „NYAKIGLÁB TORPEDÓNAK" is hívják Michaelt, egyaránt utalva kétméteres termetére s rendkívüli gyorsaságára.

A húszéves Michael az offenbachi sportklub versenyzője. Idén érettségizett kitűnő eredménnyel. 1982-ben és 1983-ban az év sportolójának választották meg az NSZK-ban.

– Apám minden versenyemet filmre veszi – mondja –, állítólag azért, hogy még jobb legyen a technikám. Pedig ennél jobb már nem nagyon lehet – teszi hozzá tréfásan. A nyolcvankilós sportoló ugyanis valósággal lebeg a vizen.

A fiatal úszónak több mint 200 érme van, kedvenc időtöltése a sakkozás, a számítástechnika és a logika.

– Akkor is tovább úszna, ha veszítene egy-egy versenyen? – kérdezték tőle többen.

– Persze, nekem elsősorban az úszás szerez örömet.

– Most mi a legfontosabb célja?

– A tanulás.

– Mit fog tanulni?

– Azt még nem tudom, de majdnem biztos, hogy valamit a hobbijaim közül. Szerintem az ember azzal foglalkozzon, amit szeret. Ez persze vonatkozik az úszásra is. Ezzel együtt én a sportolást és a tanulást különválasztom. Szerintem a tanulás most nekem mindennél fontosabb.

Fotó: Farkas József

PAJTÁS

MICHAEL GROSS

KEZFOGÁS MARK SPITZ AMERIKAI ÚSZÓVAL

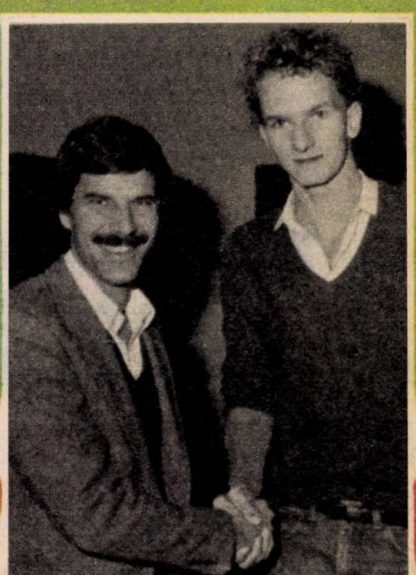

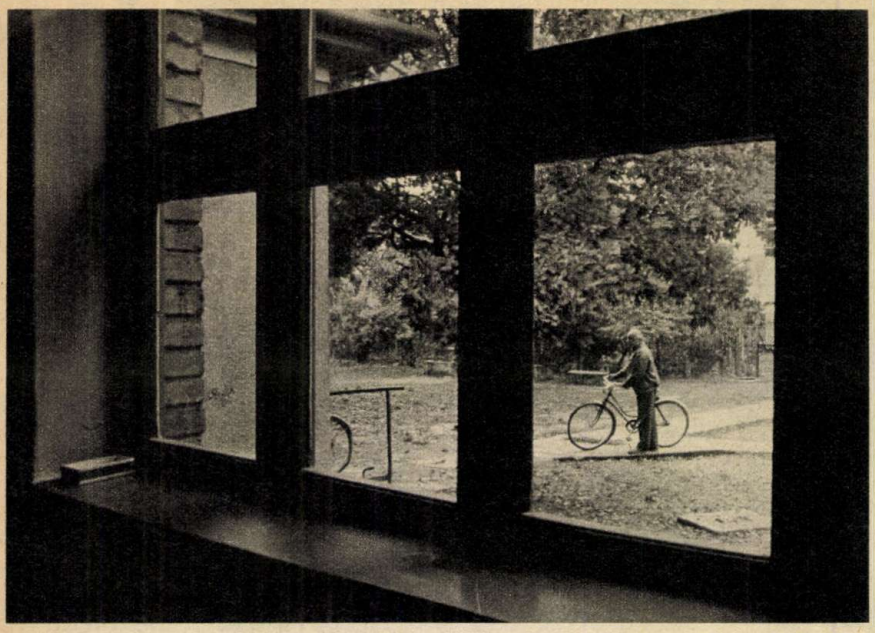

Harmincöt éve naponta kerékpáron jön az iskolába

Nyugdíjasként is élete a tanítás

A TARISZNYA TITKA

Mezőtúr igazi síkföldi város.

Hosszan terül el a Körös két partján, határában a Berettyó folyik. A folyók megszabják a város életét: Mezőtúrt vízi emberek lakják. Gyakori a halászatra jövők-menők látványa: szák a háton, háló, halra váró bot a kézben. Vize mellett vásári jellege is híres a településnek, kereskedőutak központja volt Mezőtúr egykoron. Boldog időkben még önálló vámjoga is volt. Az írások 1378-ból tudósítanak először a településről. Később neve elő-előfordul a magyar történelemben: járt itt Dózsa György, megfordult nemegyszer Petőfi Sándor, s Cegléd után itt is harcra buzdított Kossuth Lajos. A környék fazekasságáról is nevezetes: a Badár-család örökítette át napjainkra a túri fazekasok jellegzetes motívumait.

A VÁROS HÍRES EMBEREI

Amikor az újvárosi, 4. számú Általános Iskola diákjait kérdezem, ők is a korongos mesterség művelőit említik első helyen. Aztán, hogy tovább faggatózom a város híres emberei után, Zoltán Orsolya, a 739. számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat tanácstitkára végre elérti a kérdést.

— Hát, a mi úttörővezetőnk: Pista bácsi.

Salánki Istvánról a mezőtúri gyerekek leveléből olvastam először. A levelet Balogh Erika rajkrónikás írta — „mert neki szép kézírása van" —, az ötlet viszont Zoltán Orsolyáé.

— Lehet egy tanár a gyerekek példaképe? — kérdezem a rajtitkárt.

— Ha olyan, mint Pista bácsi, akkor igen. Harmincöt éve tanít az iskolában, van, akinek már a nagyanyját is tanította. Ő volt az első úttörőcsapat-vezető, s most, amikor már pihenhetne, hiszen nyugdíjas, akkor is itt van közöttünk.

Nagy darab, birkózó termetű ember Salánki István. Kerékpáron érkezik, mint harmincöt éve mindennap az újvárosi iskolába. Szavában enyhe ö-zés. „Szögedébe", a Tisza mellé való. Ott járta ki iskoláit, a Tisza partján.

— Milyen gyerek volt?

— Amilyen minden rendes gyerek. Mert akinek nincs vágya a roszszalkodásra, az nem is gyerek.

Szegedről került Mezőtúrra, az újvárosi iskolába. Nevével ellentétben a környék a település legrégebbi része, jómódban sem tart lépést a többivel.

MEZÍTLÁB ŐRSÉGBEN

— Akkoriban reggelente felhúztuk, iskola végeztével meg bevontuk a csapatzászlót. Na, kiálltunk az első felvonáshoz és nézem: mezítláb áll a gyerek az őrségben. Azóta már ápolónő a város kórházában, de ha találkozunk, csak úgy látom magam előtt, cipő nélkül a zászlórúdnál.

— Naponta volt zászlófelvonás?

— Úgy bizony, s micsoda nagy eseménye volt az iskola életének! Megtiszteltetés annak, aki saját kezével húzhatta, aki őrségben állhatott. A nap végével meg névsort olvastunk: a jók nevét, meg azokét, akik nem voltak méltók a nyakkendőre. Ilyenkor egy időre nem volt szabad hordani a nyakkendőt. Ennél nagyobb büntetést senki nem tudott elképzelni.

Negyvenhatban az elsők között alakult meg a mezőtúri iskola úttörőcsapata, az ötvenhatos események alatt pedig talán az egyetlen volt, amelyik nem adta föl önmagát.

— Ötvenhatban szinte az első szóra kezdtek föloszlani az úttörőcsapatok, s különböző néven alakultak gyermekszervezetek. Akkor azt mondtam: mi pedig nem adjuk föl! Ez a közösség a miénk, vigyáznunk kell rá! Dolgoztunk tovább, ahogy

TE KIT VÁLASZTANÁL?

Emlékeztek?

Ezt, az István, a király című rockoperából kölcsönvett kérdést szegeztük nektek szeptember 12-i számunk cikkében. Írásunkban arra kértünk benneteket, írjátok meg; kik azok az emberek, akik döntő hatással voltak életetekre. Ha példaképről kellene dönteni, te kit választanál? Nem egyszerűen csak névre voltunk kíváncsiak, hanem arra: miért éppen így alakult választásotok, s hogy mi a véleményetek: ki lehet ma a gyerekek példaképe?

Kaptunk levelet Balogh Esztertől, Budapestről: ő a híres Konrad Lorenz professzort tekinti példaképének és szívesen vállalkozna egy találkozóra. A „randevú" megoldásán – ha másképp nem: a professzort bemutató íráson keresztül – törjük a fejünket. A bugaciaktól megtudtuk: az ő példaképük nagyon is valóságos személy: a citera művésze, Pribojszki Mátyás. S érkezett levél Mezőtúrról is, amelynek nyomán elindultunk az alföldi mezővárosba . . .

Példaképet ajánló leveleiteket továbbra is várjuk.

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra írjátok rá: Te kit választanál?

A könyvtárban, gyerekek között

A tanítvány: Zoltán Orsolya tanár lesz

addig. Aztán, hogy az események elcsendesedtek, sorra alakultak újra az úttörőcsapatok. De hát nálunk nem volt mit újjáalakítani. Így maradtunk le a számozásban, pedig nem hétszázharminckilencet, de valami nagyon előkelő számot érdemelnénk . . .

— Hogyan szervezték az úttörőéletet?

— Nem mi szerveztük, hanem a gyerekek. És nem nagy, komoly elhatározások, egyszerűen az érdeklődés szerint. Van egy csapatra való legény, aki horgászni szeret? Ám, legyen horgász őrs . . . Itt vannak körülöttünk a folyók, miért ne evezhetnének a víz szerelmesei? Így alakult meg a flotta. S lettek szakácsok, a zene iránt érdeklődők, sportolni vágyók egy őrsbe tartozók.

OTT A HÍDI SZELLEM

Mezőtúr Újvárosában úttörőnaplók őrzik a vándortáborok, sátorozások emlékét. Órákig lehet nézelődni a fényképek között, minden kép mellé történet jár. Salánki István meg — ki tudja, nem egyik titka-e ebbeli képessége? — nagy mesemondó.

— Ott táboroztunk a Berettyó partján, néhány lépésre tőlünk volt a híd. Jelenti egyszer az éjszakai őr — mindig gyerekek álltak, egymást váltva éjjel, nappal az őrségben —, hogy valaki jár a hídon! Sietve két felderítő csapatot alakítottunk: egyik a folyón átkelve hátulról, a másik szemből indult az ismeretlennek bekerítésére. Találkozott is a két „hős" brigád egymással a híd közepén . . . Ott derült ki, hogy a hangokat a híd vaslemezei hallatták: össze-összekoccantak a szélben. Nagy volt a röstellkedés, de mekkora az öröm, amikor minden évben be lehetett ugratni a titokzatos hídi szellemmel az új táborozókat . . .

ÚTRAVALÓ, TANÍTÓKTÓL

Harmincöt év — ennyit tett le a Petőfi Sándor Úttörőcsapat egykori vezetője egy város „asztalára".

— Soha nem kívánkozott el Mezőtúrról?

— Soha. Nem mondom, mehettem volna, hívtak is más városba, Pestre is. De egy idő után az ember belátja, hogy hol van a helye. S ha én végigmegyek a mezőtúri utcán, minden szembejövő nekem köszön.

Amikor arról faggatom Salánki Istvánt, hogyan indult el a tanári pályán, két nevet említ. Pesti Lajos testnevelőét és Dorogi Imréét, egykori rajztanáráét a szegedi piarista gimnáziumból. S most, hogy Zoltán Orsolyát kérdezem, s az úttörőtitkár azt mondja: tanár lesz, méghozzá itt, Mezőtúron, könnyen kitalálom, élete pályájához honnan vette a példát.

S már biztosan érzem: a mezőtúri gyerekek jól választottak. Mert nincs emberibb vállalkozás, mint a Salánki Istvánhoz hasonló tanítóké. Ők kaptak valami szép útravalót, s volt erejük, tehetségük és szívük, hogy „tarisznyájuk titkát" tanítványaiknak adják tovább.

Major Árvácska

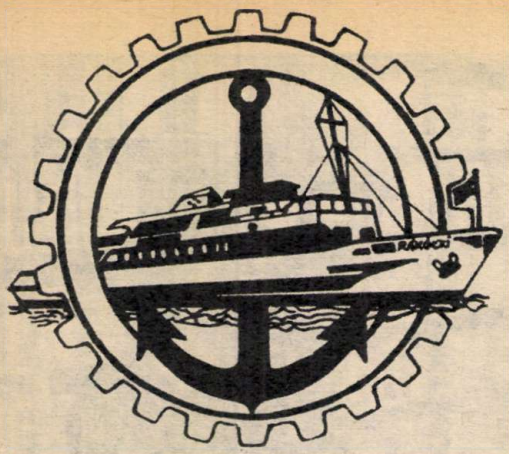

A MAHART HAJÓJAVÍTÓ
LEÁNYVÁLLALAT
SZAKMUNKÁSTANULÓ-
FELVÉTELT HIRDET
A KÖVETKEZŐ SZAKMÁKRA:

SZERKEZETLAKATOS
(HAJÓÉPÍTŐ),
HEGESZTŐ,
CSŐHÁLÓZAT-SZERELŐ,
ÁCS, ASZTALOS,
VILLANYSZERELŐ,
FESTŐ-MÁZOLÓ,
GÉPLAKATOS
(MOTORSZERELŐ),
ESZTERGÁLYOS.

JUTTATÁSOK:

munkaruha, kedvezményes étkezés;
– kollégiumi elhelyezés;
– a III. évben teljesítmény- (szakmunkás) bérezés;
– társadalmi-tanulmányi ösztöndíj;
– szerződés esetén állandó kedvezményes vasúti igazolvány.

ÜZEMEINK VANNAK:

Budapesten, Dunaharasztin, Szegeden.

JELENTKEZNI LEHET:

a vállalat személyzeti és oktatási osztályán,
Budapest, Pf. 97. – 1325,
vagy Budapest, IV., Népsziget,
telefon: 697-777
és szegedi üzemünkben: Szeged-Tápé – 6753.

PÁLYAVÁLASZTÓK, FIGYELEM!

Jelentkezzetek PAPÍRIPARI szakmunkástanulónak!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőtáblát és a papiruszt használták.

A legidőtállóbb a papír.

Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban egyre bővülnek.

FIATALOK!

Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei. Gyertek a Csepeli Papírgyárba CELLULÓZ- ÉS PAPÍRGYÁRTÓ, valamint PAPÍRFELDOLGOZÓ szakmunkástanulónak.

Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

Képzési idő: 3 év.

Az elméleti oktatás helye az 5. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Budapest XXI., Bajáki Ferenc utca 27.).

A gyakorlati oktatás helye a Csepeli Papírgyár.

A képzés ideje alatt tanulóinknak az alábbi kedvezményeket adjuk:

— tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (300—1000 Ft);
— tanulmányi pótlék (+10—50%) és tanulmányi ösztöndíj (130—600 Ft);
— térítésmentes ebéd;
— teljes tanfelszerelés és munkaruha;
— minden tanévben egy teljes öltözet ruha;
— kollégiumi elhelyezés;
— ingyenes kirándulásokat szervezünk;
— kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál;
— szünidőben vállalt munka esetén a munkakörnek megfelelő teljes bér;
— tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk;
—sportolási lehetőségek, uszoda és sportlétesítmények a gyár közelében;
— ifjúsági klub, könyvtár.

Bővebb felvilágosítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya.

Cím: Bp. XXI., Duna u. 42 — 1751.
Telefon: 279-620/301, 535, 518 mellék.

VÁRUNK BENNETEKET!

HIRDETÉS

Diákolimpia Moszkvában

Háromévenként rendezik meg a szovjet fővárosban az Orosz Nyelvi Diákolimpiát. Ez évben volt az ötödik, „jubileumi" rendezvény, amelyre hazánkból 6 középiskolás diák, és 9 általános iskolás érkezett. Háromszázötven oroszul tanuló fiatal gyűlt össze 44 országból. Voltak itt Peruból, Vietnamból, az Egyesült Államokból, Kanadából, Bulgáriából, Lengyelországból . . .

A delegációk két hétig tartózkodtak Moszkvában. Eközben különböző feladatokkal is meg kellett birkózniuk a résztvevőknek. Ismeretlen szöveg olvasása, megértése; egy vers vagy prózarészlet előadása; társalgás; és a Szovjetunió ismeretéről is számot adtak a gyerekek. Élmény volt számukra, hogy a világ bármely pontjáról érkezett versenyzőkkel is tudtak beszélgetni. Az ismerkedések általában így kezdődtek: Honnan jöttél? Hogy hívnak? És folytatódtak egészen a gyerekeket leginkább foglalkoztató kérdésekig.

A résztvevő csoportok ellátogattak egy Moszkva melletti úttörőtáborba, ahol szovjet úttörőkkel találkoztak. Ismerkedtek egymás dalaival, játékos vetélkedők és futballmeccs tarkította az ott töltött órákat.

A magyar csapat tagjai — különösen az általános iskolások — otthonosan jártak-keltek Moszkvában. Ismerték a főbb utakat, műemlékeket, tornyokat, és remekül kiigazodtak a közlekedésben. Ez is mutatja, hogy mennyire „élők" az oroszóráik! A felkészítésüket az utazás előtt az Orosz Nyelv- és Irodalomtanárok Magyarországi Szövetsége és az Országos Pedagógiai Intézet Idegennyelvi Osztálya szervezte. Az orosz nyelvi olimpián a magyar csapat tagjai közül nyolcan értek el olyan magas pontszámot teljesítményükkel, amelyet aranyéremmel jutalmaztak, négyen ezüst- és hárman bronzéremmel tértek haza.

Csuganova,
a „Rovésznyik" c. lap munkatársa

Mit üzen a Pajtás?

„SZERETNÉK EGY CICÁT! — írja levelében N. Adrienn. — De a szüleim nem akarnak beleegyezni, mert a kutyánk — általában megkötik — nem szereti a cicákat. A barátnőmmel megbeszéltük, hogy a szülinapomra ajándékoz nekem egy cicát, de félek, hogy kidobják otthon. Tessék segíteni!" Biztosan kertes házban laktok, ott pedig szerintünk is eléldegélhet békében a cica és a kutya egymás mellett. Meglehet, hogy a kutya csak az idegen macskákat üldözi, különösen, ha azok beleturkálnak az eledelébe. Ha mindig ott látna maga körül egy cicát, valószínű, hogy megszokná a jelenlétét, és nem bántaná. Mondd meg a szüleidnek, hogy te majd vigyázol a cicára, és megpróbálod összeszoktatni a kutyussal.

A MŰSZAKI RAJZOLÓ foglalkozás iránt érdeklődik Gőz Ilona Tiszaderzsről (Pacsirta u. 2. — 5243). Végezd el valamelyik iskolát, majd érettségi után keress olyan vállalatnál munkát, ahol vállalják, hogy műszaki rajzoló tanfolyamra beiskoláznak. Ilyen tanfolyamokat ugyanis a vállalatok szerveznek időnként. Van az országban néhány gimnázium, ahol fakultatív tantárgyként műszaki rajzot is lehet választani. Érdeklődj a megyei pályaválasztási intézetben, hogy hol van ilyen középiskola a környéken. Ha erre a pályára szeretnél menni, biztosan jó a rajzkészséged. De feltétlenül szükséges hozzá a műszaki érdeklődés is, hogy szívesen végezd majd ezt a munkát.

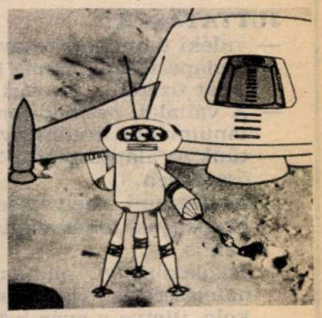

A MIKROBI című rajzfilmsorozatból kértek részletet a kálmánházi Martos Flóra raj leány őrsének tagjai. A Pannónia Filmstúdióból — ahol a rajzfilm készült — kérésünkre postafordultával küldtek szerkesztőségünkbe fotót, így örömmel teljesítjük kéréseteket.

MORZÉZNI szeretne megtanulni a táborfalvi UFO őrs (Rákóczi u. 196. — 2381). Jelentkezzetek Kecskeméten az MHSZ megyei vezetőségén, ahol rádiós klub is működik. A klub foglalkozásain megismerkedhettek majd a rádiózás nyelvezetével és élményeivel.

Leveleznénk! Válaszolj!

HATODIKOSOK VAGYUNK: PÁL ZITA, Hajdúdorog, Városkert út 15. — 4087; SZÉLL SZILVIA, Napkor, Petőfi S. u. 15. — 4552; KIRSCHNER RITA, Császártöltés, Ifjúsági út 22. — 6239 (Bélyeget gyűjt, szeret sportolni.); KISS ERZSÉBET, Vecsés, Szamuely T. u. 25/a. — 2200 (Énekesek képét, matricát, képeslapot gyűjt.); SZŐLLŐSI KRISZTINA, Tatabánya, Gál I. ltp. 213. III/1. — 2800; CSOPÁK ATTILA, Szovjetunió, Csap. Priozornoje út 15. — 295081 (Bélyeget, matricát gyűjt.); KUSNYÁR MELINDA, Kesztölc, Dózsa út 2. — 2517; NAGY KATALIN, Zaránk, Lenin út 20. — 3296; JÁKOB ILDIKÓ, Gyönk, József A. út 532. — 7064; HORVÁTH SZILVIA, Sopron, Uszoda u. 27. — 9400 (Matricát, szalvétát gyűjt.); PAPINÓTH RITA, Csabdi, Szabadság u. 70. — 2064 (Képeslapot, matricát, Kim Wilde, Nena, Elvis Presley képeket gyűjt.); HERTEL JUDIT, Hireg, Béke u. 5. — 2832 (Képeslapot gyűjt, szeret rajzolni, olvasni.).

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1985/86-os tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező

LÁNYOKAT: fonó, szövő, kötő;

FIÚKAT: textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS! Tanulmányi idő 3 év.

ÖSZTÖNDÍJ: a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően fonó és szövő tanulóknak 350—700 Ft; kötő és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550,— Ft havonta.

JUTTATÁSOK:

— vidéki tanulóknak havi 500 Ft,
— budapesti tanulóknak havi 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk, a nyári szünidőre is.
— A vállalati ösztöndíjon kívül a tanulmányi időre, tanulmányi eredménytől függően pótlékot fizetünk az alapösztöndíj 30, 40, 50 %-ának megfelelő összegben.
— Kollégiumi elhelyezését minden vidéki tanulónak biztosítjuk teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.
— Iskolaköpenyt, munkaköpenyt, munkacipőt, tornafelszerelést, füzetcsomagot és tankönyvet az iskola, illetve a gyár biztosít.
— Egész évben kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.
— III. éves tanulóinkat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN: a kereseti lehetőség 3500—5500 Ft. Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk havi 150 Ft-ért. Továbbtanulásra lehetőséget biztosítunk.

További részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.

Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk.

CÍM: BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár személyzeti és oktatási oszály, Budapest XI., Budafoki út 111—113.

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

Vár benneteket az Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár közössége — gyertek hozzánk szakmát tanulni!

A gyógyszergyártás a korszerű berendezések mellett a jól képzett, lelkiismeretesen dolgozó szakemberek munkáját is igényli.

Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:

vegyianyaggyártó, hegesztő, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, géplakatos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó, és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek); elektroműszerész, szobafestő, mázoló-tapétázó, padlóburkoló, csatornamű-kezelő.

A képzési idő 3 év, kollégiumot biztosítunk.

Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek általános vegyész szakmában. A képzési idő 4 év, kollégiumot biztosítunk.

Juttatásaink a tanulmányi idő alatt:

tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj 400 Ft, társadalmi ösztöndíj + ösztöndíj-kiegészítés a tanulmányi eredménytől függően, jutalomlehetőség, szociális juttatások (segély, ebéd, munkaruha stb.), üdülés és kulturális lehetőségek. Társadalmi szerződést kötünk.

A szakmunkásvizsga letétele után támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelv- és egyéb szakmai tanfolyamokon.

Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein.

A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást ad az Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár oktatási osztálya.
Címünk: Budapest, X., Keresztúri út 30—38.
Levélcím: Bp. Pf.: 100. — 1475. Telefon: 836—702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon. Jelentkezéseteket előjegyzésbe vesszük.
Ne feledjétek — vár az

Egyt

FIÚK, LÁNYOK, FIGYELEM!

Az 1985/86-os tanévre
a 14. életévüket betöltött
és általános iskolát végzett
lányokat szövő; fiúkat
villanyszerelő, forgácsoló,
szerkezetlakatos,
textilipari gépszerelő
szakmára beiskolázunk
szakmunkástanulónak.

A tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20—40% tanulmányi pótlék, valamint 410—620 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5% szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4000—5800 Ft/hó; a többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen
hétfőtől—csütörtökig 8—15 óráig.
Levélre részletes
tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest Pf. 391. 1394

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat; villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk

szakmunkástanulónak,

akik az 1984/85-ös tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és napi 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft, továbbá 100, 150 és 200 Ft tanulmányi pótlék. Az utolsó évben tanulóink már teljesítménybérben kerülnek elszámolásra. A szakmunkásvizsga letétele után ifjúmunkásaink — a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levél útján „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszmann A. u. 20.

Levélcím: 1502 Budapest
Pf. 43.

PATEX

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését szakmunkástanulónak az alábbi szakmákra:

esztergályos, marós, hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, vegyigépszerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, anyagmozgatógép-szerelő, Diesel-mozdony szerelő, villamosgép-szerelő, elektromműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló, vegyianyaggyártó, erősáramú-berendezésszerelő, villamoshálózat-szerelő, irányítástechnikai műszerész (érettségizett, budapesti lakosok részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft kiegészítést kapnak.

A tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, melynek összege 300—800 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-ig tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően. Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

Gyakorlati oktatás alatt a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát kapnak. A tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk.

A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk.

Dolgozóink pihenését szolgálják a Duna és a Balaton melletti üdülőink. Számtalan sportolási lehetőséget nyújtanak a vállalat sportszakosztályai.

A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán

Budapest IX., Kén u. 5. — 1097; telefon: 277—275.

Az ország egyik legjelentősebb nagyvállalata a Magyar Hajó- és Darugyár várja az általános iskolát végzett tanulókat az alábbi szakmákra történő beiskolázási lehetőséggel:

— szerkezetlakatos, csőszerelő, gépszerelő, ács-állványozó, hegesztő, gépiforgácsoló (esztergályos), villanyszerelő, öntő.

A gondtalan tanuláshoz biztosítunk:

— kollégiumi elhelyezést;
— korszerűen felszerelt tanműhelyt;
— tanulmányi ösztöndíjon felül szakmától függően 700—1000 Ft társadalmi ösztöndíjat;
— napi 3 Ft térítésért ebédet;
— nyereségrészesedést;
— üdülést balatoni üdülőinkben;
— sportolási lehetőséget vállalatunk nyolc sportszakosztályában.

Minden héten szabad szombat.

Szakmunkásvizsga után: továbbtanulási lehetőség; munkába álláskor 4000—5000 Ft juttatás; modern munkásszálloda; jó kereseti lehetőség.

Érdeklődni és jelentkezni az alábbi címeken lehet:

MHD központi oktatási osztály, Budapest, Váci út 202. — 1904 Telefon: 296-203;

MHD Tiszafüredi Gyáregység, Tiszafüred. Telefon: 53;

MHD Balatonfüredi Gyáregység, Balatonfüred. Telefon: 06-80-40-100;

MHD Váci Gyáregység, Vác, Derecske dűlő. Telefon: 06-27-11-411.

ÁTLAGOSÉK

(Családregény, több egészen apró fejezetben.)

IV.

TÚRA TORTÚRA

Átlagos Jenő, a Manipulátor Művek középkorú, közepes magasságú és közepes képességű dolgozója komoran bámult kifelé az ablakon. Odakint elkeserítően gyönyörű idő volt. Mellette a kis Emese lökte a szöveget.

— Apu, tulajdonképpen meddig bámészkodsz még? Az ilyen időt szép, őszi időnek hívják. Mehetünk bicajozni.

— Hm! — jelentette ki apu megfontoltan, és tovább fürkészte az eget. — Azt mondod, hogy bicajozni?

— Figyelj, apu! — kezdett magyarázni a kis Emese. — Tudod mi az, hogy bicaj? Kerékpár.

— Különben is megígérted! — támadott hirtelen Helga is valahonnan a háttérből. — Azt mondtad, ha szép idő lesz... Hát most szemmel láthatóan szép idő lett.

— De még milyen szép! — dohogott magában Átlagos Jenő. — Igazán kínos. Az időjárás szeszélyei lassan tényleg az őrületbe kergetik az embert. Amikor az igéret elhangzott, már harmadik napja zuhogott az eső.

— Most menjünk le bicajozni? — nyöszörgött apu. — Bármikor feltámadhat a szél. Megfázik a torkotok.

— Ha megfázik, hát megfázik. A mi torkunk.

Jeromos a szomszéd szobában hirtelen döntő elhatározásra jutott. Ezentúl a szívén viseli majd a húgai sorsát.

— Télen se adsz a torkukra nagykabátot, amikor szánkózni mentek — mondta. — Pedig akkor azért egy csipetnyit hidegebb van.

Átlagos Jenőt azonban találékonnyá tette a válságos helyzet.

— Örülök, hogy hallom a hangod. Erről jut eszembe, igazán lemehetnél ezegyszer a lányokkal. Nekem ugyanis még rengeteg dolgom van.

Rövid szünet jelezte a találatot. Csakhogy Jeromos sem most kászálódott le a falvédőről.

— Istenem, bár mehetnék! — hallatszott a fohász odaátról, és halkan recscsent az ágy, ahogy a fiú feltápászkodott. — De egyrészt tanulnom kell, mert holnap dolgozatot írunk pszichofarmakológiából, ha mond neked ez a szó egyáltalán valamit, másrészt meg óriási felelősség két kerékpározó kislányra felügyelni ebben a rohanó világban. Ehhez egy megfontolt szülő kell. Egy apa, aki...

— Jó, jó. Innen már ismerem — vágta el apu a szónoklatot. És mivel továbbra sem sikerült felfedeznie egyetlen apró felleget sem, mélyet sóhajtott.

— Na jó. Öltözzetek!... Bár nem ártana anyátokat is megkérdezni.

Átlagos Jenőné, született Pókaszepetki Annamária éppen főzött, mosott, vasalt és takarított, úgyhogy semmi kedve nem volt ahhoz, hogy értekezletet tartson a biciklizés tárgyában.

— Aztán hívjátok fel még a Biztonsági Tanácsot is. Menjetek már, mert előbbutóbb tényleg havazni kezd!...

Amíg a lányok öltöztek, Átlagos Jenő alig titkolt ellenszenvvel mustrálgatta az erkélyen parkoló bringákat.

— Laposak a gumik — közölte végül a vizsgálat eredményét. — Teljesen tönkrementek itt a szabad ég alatt. Mert az bezzeg esztekbe se jut, hogy óvjátok, gondozzátok ezeket a szerencsétlen járműveket. Veri őket a jég, a hó, az eső...

— Apu! — fogta a fejét a kis Emese. — Létezik olyan tárgy, hogy pumpa. Nekünk például három is van belőle.

— Azokkal nem lehet pumpálni. Azokat legfeljebb virágkarónak lehet használni. Na, nézzük mi megy a tévében...

Jeromos azonnal tovább alakította az áldozatkész fivér szerepét.

— Na jó, mutassátok azt az átkozott pumpát! Nem lehet annak olyan komoly hibája.

Nem is volt. Két-három mozdulattal megjavította, majd ismét visszavonult.

— Fogalmam sincs, hogy mire mennétek nélkülem! — szólt még vissza, mielőtt becsukódott mögötte az ajtó.

Átlagos Jenő úgy érezte, hogy az egész világ összeesküdött ellene, miközben nagy igyekezettel pumpálta a kerekeket. A tévében éppen a Buddhizmus hatása a nepáli népművészetre címmel tartott előadást egy komor tekintetű úr. Ez pedig nemhogy lekötötte volna a csemetéit, de Helga egyenesen kijelentette, hogy a téma a könyökén jön ki, tavaly ez volt az ötödikesek mentőkérdése a vizsgán.

— Hát ti még mindig itt vagytok? — lépett be anyu csodálkozva. Közben megfőzött, kimosott, kivasalt és kitakarított. — Csak nem országjáró túrára készültök?

— He-he-he — vigyorgott farkasul Átlagos Jenő. — Azt hiszed, énekesmadaram, hogy csak kapjuk a bringát és megyünk? Az ilyesmit meg kell szervezni, elő kell készíteni. A gondos apa...

— Apu! Rád várunk már egy órája...! Mindjárt lemegy a nap.

Végre kicsörtettek az ajtón.

*

A kerékpártúra az első játszótérig tartott, amely körülbelül száz méterre volt. Ott aztán a lányok lepattantak a bringáról, és másfél órán át hintáztak, csúzdáztak, mókuskerekeztek és rohangáltak.

És hazafelé, kissé fáradtan, korholták apjukat, amiért még a kerékpárokkal is bíbelődniük kellett. Mennyivel egyszerűbb lett volna szép kényelmesen hazasétálni...!

Cser Gábor

ÉPPEN A FOGUNKRA VALÓ

Földagadt arcú fiú érkezik a rendelőbe. Vele az édesanyja, akinek szintén elkínzottak az arcvonásai, pedig neki nem fáj a foga. Látszik rajtuk, hogy nem sokat alhattak az elmúlt éjszaka. A fiú riadt pillantásokkal méregeti a fehér, hátradönthető széket, mielőtt beleülne. A száját csak hosszú unszolásra hajlandó kinyitni, hogy a fogorvos belenézhessen. Az pedig alighanem összecsapná a kezét az elszörnyedéstől, ha nem egy tűt és egy kis tükröt markolna tettre készen. Ismerős a történet? Ha igen, az bizony baj.

— Néhány évvel ezelőtt olyan jól sikerült a reklámjuk, hogy az ember, ha azt hallotta, november, automatikusan vágta rá: fogászati hónap. De vajon hozhat-e eredményt egyhónapos kampány olyasmiben, mint a fogápolás? Amióta fogászati hónap a november, kevesebb a szuvas fog?

— A hónap pontos neve évek óta fogászati és testápolási hónap — kezdi válaszát Fodorné Csepregi Zsuzsa, a Magyar Vöröskereszt központjának munkatársa —, és tapasztalataink szerint nem haszontalan, de a szuvas fogak számának csökkenéséről vagy növekedéséről nincsenek is adataink.

— Hasznosnak ítélik a kampányt?

Erre Szabó Éva, szintén a Vöröskereszt munkatársa, válaszol:

— Az én munkaterületemen, az általános iskolákban a fogászati és testápolási hónap alkalmából minden évben pályázatot hirdetünk a kisdobos-, és úttörőőrsök részére. Ezen tavaly az alsó tagozatosoknak ötven, a felső tagozatosoknak hatvanhét százaléka vett részt. Reméljük, hogy az idén sem lesz kisebb az érdeklődés. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyerekekben kifejlődjék a tisztaság iránti igény. A tisztaságra pedig úgy lehet vigyázni, ha először a maga tisztaságára, ápoltságára megtanul ügyelni az ember, ha természetes szükségévé válik a rendszeres tisztálkodás, testápolás.

— Az az általános tapasztalat — veszi vissza a szót Fodorné Csepregi Zsuzsa —, hogy az ápolt külsejű szülőknek ápoltak a gyerekeik is. Azt látnunk kell, hogy semmiféle kampány nem lehet olyan nagy hatással a gyerekekre, mint a szülői, pedagógusi példaadás. De arra kevesen gondolnak, hogy a jó példa a családban nemcsak a szülő lehet: szolgálhat mintául a gyerek is, ha sikerül elérnünk, hogy elsajátítsa és szeresse az ápoltságot, a tisztaságot.

— Mit tesznek ennek érdekében?

— Már említettük az évente meghirdetett hagyományos pályázatunkat. Segédanyagot, forgatókönyvet adunk az úttörőközösségekben novemberben rendezendő vetélkedőkhöz. Különféle kiállításokat, vetélkedőket, versenyeket szervezünk mindenütt az országban, előadókat tudunk küldeni azokba az iskolákba, osztályokba vagy úttörőközösségekhez, amelyek ezt kérik tőlünk. Minden komoly vagy játékos lehetőséget megragadunk, ami céljaink szolgálatába állítható.

— Bizonyítják ezt lapunk mostani rejtvényei is. Mi lesz a helyes megfejtést beküldők díja?

— A nyerteseknek körülbelül háromszáz forint értékű egészségügyi és testápolási csomagokat adunk jutalmul.

— sTb —

Fotó: Wagner Margit

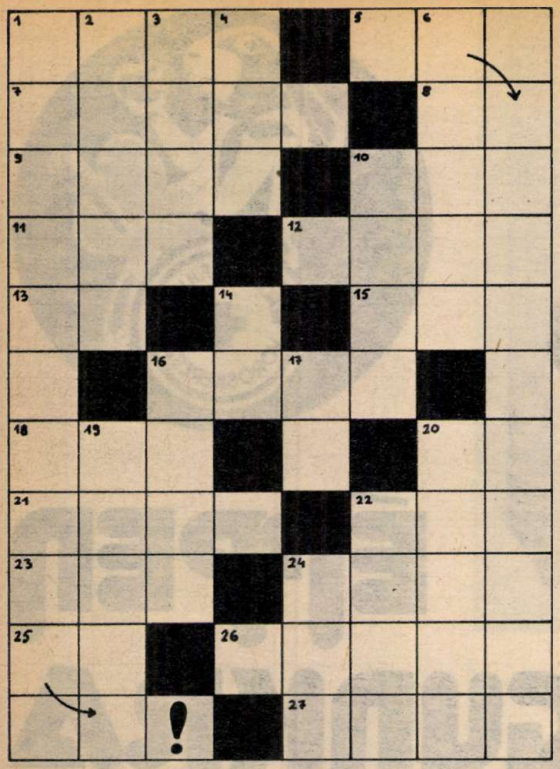

Vízszintes: 1. Mesehős (János). **5. Hasznos tanács, érdemes megfogadnod neked is (folytatás a függőleges 1. sorban).** 7. A Pál utcai fiúk egyik szereplője. 8. Azonos mássalhangzók. 9. Erőre kap. 10. Gitár közepe (!). 11. Képző. 12. Európát Ázsiától elválasztó hegység a Szovjetunióban. 13. Z. K. 15. NB I-es futballcsapat. 16. A Fekete-erdőben ered és a Fekete-tengerbe ömlik. 18. Dísze. 20. Tóth Zoltán. 21. Kis kecske. 22. A tisztálkodáshoz nélkülözhetetlen. 23. Rába ... 24. Égéstermék. 25. Téli sport. 26. Nem ma. 27. Testrész.

Függőleges: 1. **A vízszintes 5. folytatása.** 2. Jelfogó műszerek. 3. Idős. 4. Kis patak, ér. 6. Ámít, félrevezet. 10. Női név. 14. Szovjet repülőgéptípus. 16. Óvoda. 17. Tiltó szócska. 19. Ilyen páncél borítja a cserebogarat. 20. Női név, így hívták Jókai Mór az Aranyember c. regényének egyik női főszereplőjét. 22. Tagmondatokat, mondatrészeket összekapcsoló szó. 24. At..., európai főváros.

Az alábbi szavak első betűi lemaradtak. Pótold azokat, s ha helyes sorrendbe rakod, megfejtésül egy naponta végzendő feladatot kapsz. Enélkül nem fekhetsz le egyetlen este sem!

EGÉLY
STOR
ESTER
RTATLAN

EBESÜLT
RSZÁG
OLTOS
ÖRÖNGY

A megfejtéseket november 15-ig kell beküldeni a következő címre: Magyar Vöröskereszt, „FOGUNKRA VALÓ", Budapest, Arany János utca 31. – 1153.

VAJ
TEJSZÍN
TEJFÖL
MÁJ
TOJÁS
SÓSKA
UBORKA
SÁRGARÉPA
KAJSZIBARACK
CSIPKEBOGYÓ
CITROM
ALMA
FŐZELÉK
SAVANYÚ
KÁPOSZTA

V	K	T	Á	P	Á	A	I	A
K	I	R	Z	B	R	B	A	N
T	A	S	U	A	G	C	O	T
A	T	P	I	K	T	B	E	M
S	C	O	A	I	N	J	Á	U
J	S	C	F	O	L	S	Ó	Ö
S	T	Z	S	Y	K	L	O	J
M	V	A	É	Ő	Z	O	A	S
A	S	E	M	F	Y	A	É	Á
K	R	P	O	R	A	J	J	L
M	E	K	S	I	A	A	G	V
N	K	I	E	R	Z	O	J	K

Az itt látható ábrában tejtermékek, zöldségfélék, gyümölcsök, ételek nevének betűi találhatók nagy összevisszaságban, összekeverve. Menj sorba a felsorolt neveken, és húzd ki az ábrából a nevek betűit. Amikor végeztél, meglepődve tapasztalod majd, hogy kilenc betű megmaradt. Ha ezeket helyes sorrendbe rakod, megfejtésül olyan életfontosságú tápanyag nevét kapod meg, amely nem hiányozhat a napi étkezésedből!

A kakukktojás-játékot bizonyára ismered. Ennek a lényege, hogy az összetartozás alapján csoportba gyűjtött fogalmak, nevek között olyan is akad, amely nem odaillő. Keresd meg az alábbi csoportokban a kakukktojásokat.

Édesipari termékek

Zselé
Nugátok
Étcsokoládé
Briós
Puding

Gyümölcsök

Ribiszke
Grapefruit
Egres
Naspolya
Ketchup

Gabonafélék, lisztesáruk

Félbarna kenyér
Pogácsa
Burgonya
Rizs
Perec

Zsiradékok

Tepertő
Ementáli
Libazsír
Margarin
Étolaj

Ha a kockákat helyesen illeszted össze, két olyan képet kapsz, amelyeknek témája a fogápolás.

SAJTFOG

ÉTVÁGY

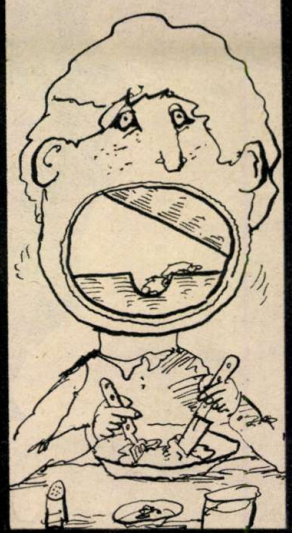

ÉRDEMÉREM

FOGFÁJÁS

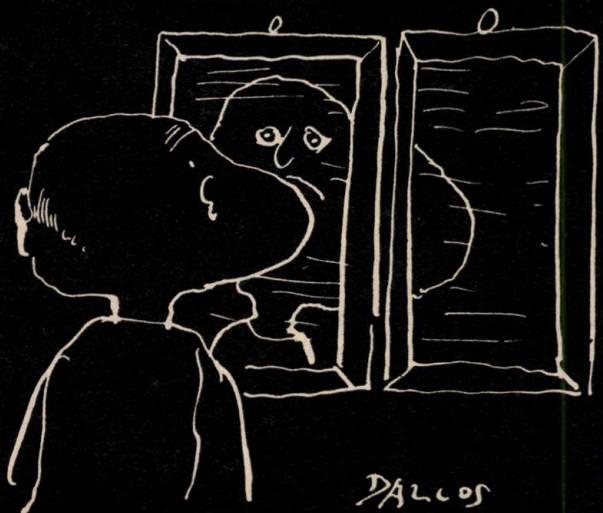

ÚJ KÖNYVEK

... pld. Akik ki akarták merni a tengert. Írók, költők a tengerről 49,–

... pld. József Attila minden verse és versfordítása 70,–

... pld. Saint-Exupéry, Antoine de: A kis herceg. A szerző rajzaival 28,–

... pld. Szúnyogh Szabolcs: Bibliai mesék. Mesekönyv. Nem rövidítése, újramesélése a Bibliának 42,–

... pld. May K.: Winnetou 1–2. kötet 105,–

... pld. Gecse Gusztáv–Horváth Henrik: Bibliai kislexikon 55,–

... pld. Hédervári Péter: Képes csillagvilág. Amit a Naprendszerről és a Galaktikáról tudunk 68,–

... pld. Magyarország madarai. Erdő–nádas. 48 hazai madárfaj erdőből, nádasból és a velük szomszédos élőhelyekről 78,–

... pld. Ázsia. (Képes Földrajz) 63,–

... pld. Halák László: Illemkocka 36,–

BÚVÁR ZSEBKÖNYVEK

... pld. Farkas Henrik: Ősállatok 25,–

... pld. Honkó Ildikó: Emberek 25,–

... pld. Keve András: Madarak 25,–

... pld. D. Nagy Éva: Vadvirágok 25,–

A könyvek megrendelhetők a kitöltött, kivágott hirdetési szelvényen, vagy levelezőlapon, postai szállítással részlet-, illetve készpénzfizetéssel. 300 Ft felett 4 havi, 800 Ft felett 6 havi részletfizetési kedvezményt adunk, 5 százalékos kezelési költséggel. Közületek részére 1000 Ft alatt utánvéttel, 1000 Ft felett 8 napon belüli átutalással szállítunk.

Megrendelés TELEXEN is: 22-4914 MNKV. H. A postaköltséget felszámítjuk.

MŰVELT NÉP KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT (400) Gyermekkönyvszolgálata Budapest 5. Pf. 370. 1370.

A megrendelő neve: .....

Címe (irányítószámmal): .....

Részletnél a szülők adatait kérjük közölni!

Szül. hely: ..... **év:** .....

Anyja neve: .....

Szem. ig. szám: .....

Munkahely: .....

Kelt: .....

A megrendelő aláírása: .....

A SZÉPSÉG, A KIKELET, A MEGÚJULÁS SZIMBOLUMA: FLÓRA, A VIRÁGOK ISTENNŐJE (A SZERZŐ ALKOTÁSA)

FLÓRA

A mitológia szerint Flóra a virágok istennője. Tőle származtatják a virágillat varázsát. Róla nevezték el a növényvilágot, annak egyes területeit pedig flóraviděknek. Magyarország például a közép-európai flóraviděkhez tartozik.

Flóra tavaszt, kikelet is jelent, a fejlődő életet szimbolizálja a szépség kivirágoztatásával, a termékennyé válással.

Eredetiben a természetes virágillat kellemesen hat. A gyerekek is szeretik a természetes illatokat, készítenek ibolyából illatos vizet. (A Flóra-kép készítésekor a virágpor allergiát okozhat!)

Viszont bátran fellapozhatjuk a naptárt, és azt tapasztalhatjuk, hogy több virágnév ajánlkozik benne. Ami azt illeti, több is lehetne! Ha szeretnénk a felnőttek-nek, akkor kinek-kinek kívánsága szerint ajándékoznánk egy virágnevet is. Mindez csupán bevezető a virágművészetbe, ahol a virágok nevének jelentése van. A Flóra-kép több virágfajtából alakul ki. A formát maguk a virágok adják és együttesen nyújtanak esztétikai élményt.

A virágkép eszmei mondanivalója mindig fontos, egyébként gicces volna. Ez esetben Flóra eszméjének megújulásáról van szó, virágnyelv segítségével. Magyaros jellegét a forma és a tartalom elválaszthatatlan összhangja és a virágoknak kölcsönzött emberi arcok adják.

A nyomtatás technikáját ezért nem kívánjuk közzétenni, mert még nem kialakult. Amennyiben sikerül egy vállalkozót találni, aki kivitelezne egy nyomtatógépet tervezet szerint, majd az üzletekben árusítanák a kész préseltvirág dobozokat, akkor az iskolákban is be lehetne vezetni e kedves, szép foglalkozást, amely a művészi látásmód és a kézügyesség fejlesztését segíti.

Szin Anna

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 10

CSILLIK GÁBOR önéletírásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZÓRÁD ERNŐ

LESÚJTVA, TANÁCSTALANUL BÁMULTUNK A TOVAROBOGÓ AUTÓ UTÁN. TALÁN KÉT PERCIG, TALÁN MÉG ADDIG SE TARTOTT AZ EGÉSZ JELENET. ELVESZTETTÜK LEGJOBB BARÁTUNKAT ÉS HARCOSTÁRSUNKAT. SZIR TÉRT MAGÁHOZ ELŐSZÖR.

HOVÁ ROHANUNK?

A LAKÁSRA!

80

AZ ALBÉRLETI SZOBÁBAN, AHOL EGYÜTT LAKTAK ÁGGAL, HALOMBAN ÁLLT A FEGYVER, A ROBBANÓANYAG, A RÖPCÉDULA.

81

EL KELL HORDANUNK INNÉT MINDENT, AMÍG NEM KÉSŐ!

ALIGHOGY KIFORDULTUNK A KAPUN, ÉS MEGTETTÜNK NÉHÁNY LÉPÉST, GÉPKOCSI FÉKEZETT A HÁZ ELŐTT.

82

DETEKTÍVEK!

A CSOMAGOKAT ELHELYEZTÜK EGY ISMERŐSNÉL, MAJD BÚCSÚT VETTÜNK EGYMÁSTÓL. ROHANTAM HAZA AZ AGGTELEKI UTCÁBA, HOGY ONNAN IS ELTÜNTESSEM AZ ÁRULÓ NYOMOKAT. MÁR ÉPPEN INDULNI KÉSZÜLTEM, AMIKOR..

83

KÁR SIETNI, SZŰCS ÚR, MÁR KÉSŐ!

A HÁZIASSZONY HANGJÁBÓL SZOMORÚ EGYÜTTÉRZÉS ÁRADT. MEGÉRTETTEM, HOGY KELEPCÉBE KERÜLTEM. FAKÉPNÉL HAGYTAM ŐT ÉS LEROHANTAM A LÉPCSŐN.

MIT CSINÁL? KI AKAROK MENNI!

84

SAJNÁLOM KÉREM, DE...

AZONNAL NYISSA KI, MERT NEM TUDOM, MIT CSINÁLOK MAGÁVAL!

85

KÖZBEN FELBUKKANT NÉHÁNY LAKÓ. ÜTLEGEKKEL FELSZERELVE SIETTEK A HÁZFELÜGYELŐNŐ SEGÍTSÉGÉRE.

VISSZA, MERT LŐVÖK!

AZ ERÉLYES HANGNAK MEGVOLT A HATÁSA. KITÉPTEM A KULCSOT A RÉMÜLT ASSZONY KEZÉBŐL...

86

...MEGFORDÍTOTTAM A ZÁRBAN, AZTÁN HAJRÁ! „KAPJÁK EL, EMBEREK!" – KIABÁLTÁK AZ UTCÁRA KITÓDULÓ LAKÓK.

87

SZERENCSÉTLENSÉGEMRE NEM IS HIÁBA.

A RENDŐRÖK ELŐÁLLÍTOTTAK A FŐKAPITÁNYSÁG KÖZPONTI ÜGYELETÉRE.

88

FOLYTATJUK

BÁBÚ BARLANG

Géza fia, Vajk lett államalapító királyunk: István

A budai Várhegy gyomrában öblösödő barlangrendszer kora félmillió év. Szeszélyesen kanyargó járatainak több kilométeres, kusza labirintusa viharos történelmünk során sokszor szolgált természetes menedékül a budaiaknak. Legutóbb, a második világháború idején is ezrek vészelték itt át a főváros ostromát. Kínálkozik a Várbarlang a magyar múlt históriás csarnokául. Az ötlet dicsősége a Köllő Miklós vezette Dominó Pantomim Egyesületé. Ők hozták létre, nyitották meg az őszön a Budavári Panoptikumot, ahol műanyag bábok hivatottak emlékeztetni nevezetes korokra és eseményekre.

Figyelmünk felhívatik, hogy itt mást fogunk látni, mint a nyugat-európai fővárosok Tussaud-féle (ejtsd: tüsszó) panoptikumaiban, vagy a hajdani ligeti Plasztikonban. Nem keresünk tehát hasonlóságot a bábok és fennmaradt, amúgy is kétes hitelű képmások között. Izlés dolgáról sem szólunk, végül is senkit nem kergetnek bottal panomtikum-nézni. Idővel bizonyára kerül majd láb őseink csizmájába, kürtebb kürt is Lehel kezébe, mocsarabb mocsár a muhi csata áldozatainak, bőrebb bőr a sápatag vagy piruló orcákra... Talán telik majd a mostani hevenyészettség felszámolására is a hetvenforintos belépti díjakból.

– sTb –

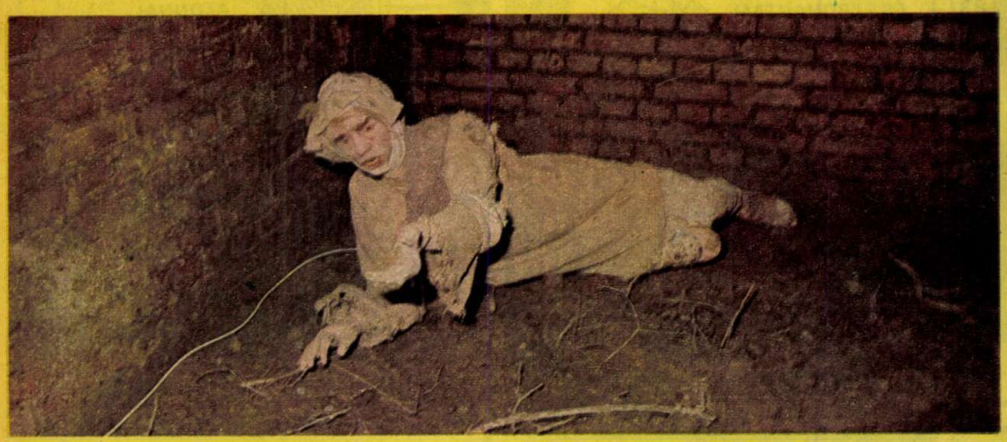

A leprás koldus bábja körül gyűlnek a látogatók fillérei

Lehel vezér Konrád császárra emeli a tülköt

A középkori bankár ládájába is hullik pénz

FOTÓ: ZIH ZSOLT

84/31
XXXIX. ÉVF. • 1984. NOVEMBER 15. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Nagyszüleinknek személyes élmény.

Nekünk már történelem.
A Századunk története.

Mátyások: kis matyók.
A két Kis Jankó Bori.
A rózsák egyre színesebbek.
Három falu határa.

Apró csoda a nyújtón.
Világklasszis sportiskolás.
Színes poszteren: Borkai Zsolt.

margó

EMBER ÉS GÉP

Most bizonyára azt gondoljátok: maradi vagyok.

Igaz, hogyan is lehetnék más? Amikor ma minden iskola számítógép után kiált (s méretik meg aszerint, hogy akad-e vagy sem effajta bűvös masina a szertárban); amikor egy ország követel lépést a technika fejlesztésében (s kerülünk hátrább avagy előbbre a nemzetközi ranglistákon, aszerint, éppen hogy állunk technika ügyében); szóval fejlődésünk e korszakváltásos idején egészen máson keringenek gondolataim.

Azon például, hogy van-e a gépeknek akkora jelentőségük életünkben, mint amekkorát manapság tulajdonítunk nekik? S azon is, hogy hozzon bárminő technikai ugrást a világ, a döntő szerep mindig az emberé marad. Nem vonom én kétségbe napjaink technikai csodáinak létjogosultságát. A gépnek mindenütt helye van ott, ahol az ember munkáját segíti, őt szolgálja. De életünk egyes színterei a közeli és távoli jövőben sem nélkülözhetik az embert!

Így például nekem mindig emberhez kötött marad az iskola, ahol a számítógépek megjelenése az oktatásban csak annyiban hozott változást, hogy velük megismerhetővé válnak az új technikai eszközök, s e tudással felvértezve, ha az életben találkoztok egy bonyolult géppel, már nem lesz számotokra idegen, használni tudjátok. Erre készít fel az iskola még az olyan alföldi, kicsi tanyán is, ahol legutóbb jártam. Ott is volt számítógép a tanár asztalán. De volt valami más is. Egy ízig-vérig tanár állt a katedrán. Csak képzeletbelin, mert nem volt katedra, mégis, harmincöt szempár nézett föl rá. S úgy, ahogy gépre soha, csak emberre tud nézni az ember. Tóth Istvánné Apáczai-díjas tanítónő a legősibb és legszebb módon tanított: szeme villanásával, keze mozdulatával, arcának játékával és szavának hangsúlyával. S megtörtént a csoda: diákjai is így feleltek neki. Szemükkel, kezükkel, arcukkal, szavukkal. Túl egyszerű lenne, ha azt írhatnám: hátrányos helyzetűek ezek a gyerekek, s a világtól elzártságuk kényszeríti tanárukat az emberi megoldásra.

Miképp a számítógép az asztalon, jelen van a rádió, a tévé, de még az elektromos játék is a tanyán. Nyaranta országot, világot járni indulnak a kargalai gyerekek.

Ez a kis tanyasi, osztatlan iskola követésre méltó példa lehet mindenütt az országban.

M. Á.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC
Olvasószerkesztő: HORVÁTH ANITA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2829 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

ELLI NÉNI ISKOLÁJA

Orgovány mellett, Kargalán, a tanyasi iskolában együtt tanul a nyolc osztály. Míg a nagyok a vöröskeresztes verseny feladatát gyakorolják, a kicsik olvasásórát tartanak

Jártam egy boldog iskolában. Nem boldognak hívják, de még csak nem is úgy, ahogy a címben írtam. Hivatalosan a kargalai iskola az Orgoványi Központi Általános Iskolához tartozik. Ott található a kiskunsági tanyavilágban: hét közül egyetlen, ahol együtt tanul nyolc osztály. Egyetlen iskolába harmincöt gyerek jár, s amikor Tóth Istvánné Apáczai-díjas tanítónő azt mondja: jöjjön ki a hetedik osztály, kilép a padsorból két gyerek.

Van tehát igazi neve az iskolának, van a tanítónőnek is. Én mégis csak Elli néni iskolájának mondanám, meg boldognak. Mert ugyan, mi lehetne más az a hely, ahol reggelente nincs sorakozó? Igaz, hogy is lehetne? Az első érkező hat órakor veri le a küszöbön cipőjéről a port, a sarat vagy a havat. Mikor mi szegődik az iskolába igyekvő lábához kísérőnek az út egy-háromhat kilométerén. Érkezhetnek bármi korán, Elli néni maga köszönti az első érkezőt.

A tanítónő asztalán tizennégy éve pontban fél ötkor csörög a vekker. Hatig jut ideje, hogy az órákra készülődjön, hattól aztán a tanítónő napja a gyerekeké. A nap végtelenségét jelzi, hogy az iskolában nincs ki- meg becsöngetés. Nem jár büntetés annak, aki később érkezik.

Azért boldog iskola a kargalai, mert itt nem jár büntetés.

— Ki mondhatja el magáról, hogy minden órára rendesen készül?

A hét hatodikos sora közt némi bizonytalanság támad, végül három teszi föl a kezét.

— S ki az, aki bevallja: ő bizony nemigen tanul?

Újabb három kéz a levegőben.

— Nagy dolog a becsületesség. Köszönöm. De te, Zoli, miért nem tanulsz? Csak nem azt akarod mondani, hogy nem szeretsz tanulni?

— Hááát..., nem.

— No, az nem is olyan nagy baj. Mert én sem szerettem tanulni. De ezzel nem azt mondom, hogy nem tanultam! Lehet nem szeretni a tanulást, de tanulni kell, mert attól többek leszünk.

Órája ülök már a kargalai iskolapadban és azon kapom magam, hogy egyszerűen jól érzem magam. Nemcsak én, hanem mi valahányan, harmincöt diákostul, tanítóstul. Milyen az alma betűje? — kérdezi most Elli néni az előkészítősöket.

Így zajlik az énekóra a kargalai tanyán: Elli néni harmonikán játssza a magyar népdalt

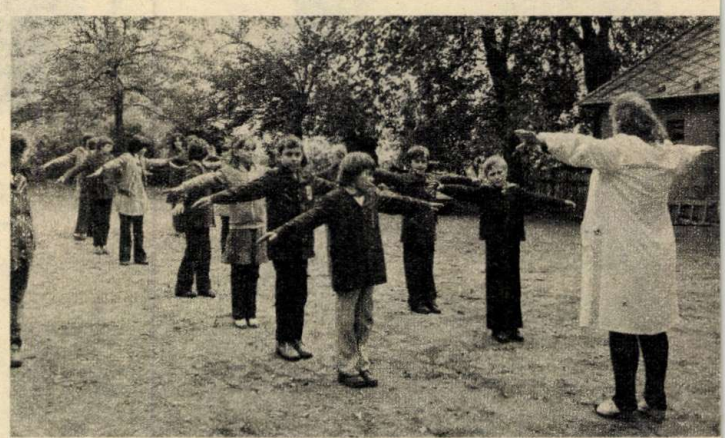

Tornaterem nélkül sem lehet akadálya a testedzésnek

Az erdőt maguk a diákok szólaltatták meg. A vihar hangjait otthonról hozott vasszerszámokkal idézték elő

Napközben a nagyok a tanulásban segítenek a kicsiknek

Merthogy két iskolára váró is jár az osztályba.

A nyolc osztály más-más órán vesz részt. Az elsősök betűt írnak, a másodikosok számolnak, a harmadikosoké a rajz, a negyedikben most ismétlésen a sor, fizika van az ötödikben, a hatodikosok éppen felelnek, a hetedik-nyolcadikosok történelmet tanulnak.

— Halovány — mondja Elli néni —, beszélj nekem Napóleonról.

A hetedikes Tóth Gyöngyi (Halovány nevét azért kapta, mert egyszer azt mondta, hogy ő halványan, azaz: halkan tanul) Napóleonról beszél. A tanítónőnek Napóleonról más csaták jutnak eszébe, s máris az egri vár viadalánál tartunk. Kép a falon: Székely Bertalan híres festménye az egri nőkről. Valaki tévedésből Szinyei Mersét mond, a baki jó ürügy arra, hogy máris a Majális című kép legyen a téma.

S ha már odakünn járunk a természetben, Elli néni megkér, hunyjam le a szemem, gondolatban sétáljak ki az erdőbe. Gyereklelemény repíti lelkemet lombos fák közé. Fejem fölött madarak csivitelnek, de jaj, vihar jön! Zúg a szél, veri az eső a lombot... Valaki csöndes hangon Illyés-verset mond. Titokban kinyitom a szemem: füttyszó a madárhang, egy pléhdarab a vihar ereje, kicsi vasak csengetik fülembe az erdő hangjait...

Kicsik és nagyok együtt játsszák el az erdő felbolydulását, újra megbékélését. Minden szem a tanítónőn, egyetlen fegyelmező szóra sincs szükség. S ha mégis, az csöndesen érkezik és ekképp hangzik: nagyon fáj, fiam, amit csinálsz. S arra, hogy ne okozzon fájdalmat Elli néninek, Kargalán minden gyerek vigyáz.

— Sose haragszik a gyerekekre? — kérdezem a tanítónőt, amikor két óra között magunkra maradunk.

— Haragudni, ugyan, hogy haragudhatna egy tanító? Ha nagy ritkán egy picit dühös vagyok, ránézek a parányi cipőre és azt gondolom: majd ha akkora lesz ez a cipő, mint a tiéd, akkor jogod lesz haragudni.

Énekóra következett. Elli néni elővette elnyűtt harmonikáját, s a billentyűkön fölhangzott a dal: Lovamat kötöttem piros almafához, szívemet kötöttem gyönge violához..., nincs miért tagadni: elsírtam magam.

— Ne szégyelld a könnyeket — mondta. — Közöttünk sírni is szabad.

Azért is boldog iskola az Elli nénié, döntöttem el magamban, mert itt őszintének lehet lenni. Nem suttogási téma, hogy kinek, mi a gondja otthon. Kit vernek, kit hagyott el apja, anyja és kinek van szüksége támogatásra. Még az úttörőnaplóban is így szerepel a sorrend: vannak jók, közepesek és segítségre szorulók. Utóbbiak tanításra várnak.

— Ki segít a számtanban a gyengéknek? — kérdezi a tanítónő.

Minden jó tanuló keze a levegőbe emelkedik. De segítség lehet az iskolába járás is.

— Hogy hozzátok a kicsiket, ha sár van?

— Háton.

Így hordta éveken át Mojzer Irénke Tóth Pistát. A lány azóta Kecskeméten tanul, Tóth Pista meg téliidőben a kisebbeknek segít. A Gere testvérek, Andrea meg Pál, társaiktól kaptak ruhát. Intézetből jöttek, de ebben a közösségben nincs megkülönböztetés.

— Jól aludtál? — kérdezi a tanítónő.

A lány bólint. A tanítónő mellé lép, megcsókolja a homlokát.

— Tudod, hogy szeretlek.

Ezért a tisztán kimondott, egyszerű szóért kívánom, hogy ismerje meg mindenki Elli néni iskoláját. Vagy úgy, hogy egyszer fölkerekedik, s elmegy Orgoványba. A faluszéli kereszt után balra fordulva, hét kilométerre minden lakott településtől, megtalálja Kargalát.

Vagy úgy, hogy mindaz a hely, ahova tanulni járunk, „Elli néni iskolája" lesz.

Major Árvácska

Fotó: Potzmann János

CSIBÉSZ, FOGJ!

Árnyék suhan a ház mögött. Nesztelen nesszel.

A kutya a fülét hegyezi, izmai megfeszülnek, ugrásra kész. A rendőr enged a pórázon . . .

– Csibész, fogj!

A kutya nekiiramodik, csaholva üldözi, a grabancánál kapja el, rántja földre a tolvajt. Két lábával a férfi mellére lépve jelzi, hogy teljesítette a parancsot.

– Csibész, pihenj! – simogatja meg elismerően az állat fejét az odaérkező rendőr.

A kutya egy pillanatra megszegi a szolgálati szabályzatot, játékosan gazdája lábához dörgölődzik. De aztán újra megszigorodik nézése, éberen figyeli a tolvaj minden mozdulatát.

Csibész, fegyvertelen fegyvertárs. Akárcsak a rendőri bemutatón szereplő hátasló. Hűséges segítői az embernek.

Faragó

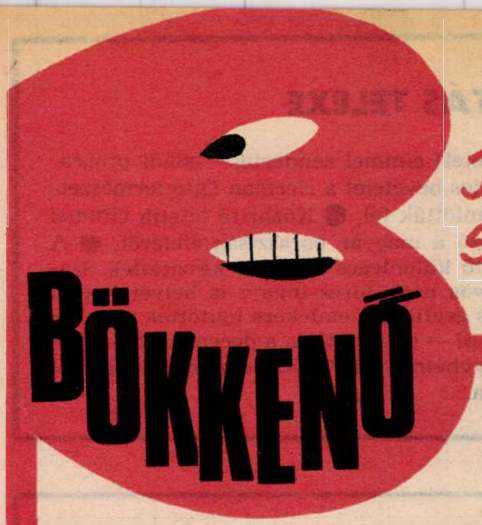

JÁRUNK-KELÜNK SOKAT LÁTUNK, S VAN AMI NEM TETSZIK...

DIVAT

A három fiú az uszoda léjcsőjén egybehangzóan állítja: nem tanulnak ők egy szót sem! Csodálkozásomra tovább erősítgetik igazukat. A kérdésre, hogyan fest a bizonyítványuk, lehajtják a fejüket.

A fiúk ugyanis, az uszoda lépcsőjéről – jó tanulók. Négyesek meg ötösök, de van köztük kitűnő is. Hallgatom és nem értem őket: ha tanulnak – miért titkolják? S a jó tanulást miért nem merik vállalni? Vagy miért nem elég bátrak ahhoz, hogy ha követnek egy divatot, akkor – tényleg ne tanuljanak?

Merthogy divatról, egy rossz áramlatról van szó, annyi bizonyos. Magatartásról, ahol fejtetőre álltak az értékek, titkolni kell a jót, elhallgatni az értékest.

A három fiú itt, az uszodában „menő fej": jó vízilabdások, brahis srácok.

Szerencsére csak kevesen látják, hogy szégyenkeznek, amikor hazamenve, titokban nekiülnek – tanulni.

M. Á.

KÍSÉRTÉS

Reng alattunk az autóbusz, végig a Népköztársaság útján. Sokan vagyunk, szorongunk, s ez nem is olyan rossz dolog. Legalább nem esünk hasra, ha a vezető hirtelen fékez, mert a vállak jótékonyan támasztják egymást. Megállunk. Az ajtó kicsapódik, s két idősebb hölgy társaságában egy tizenkét év körüli kislány száll föl. Jókedvűek. Nem lehet tudni, hogy a nők rokonok, nagynénik, netán az egyikük a nagymama, másikuk az anyuka...? Mindez most mellékes is. A lényeg az, hogy jól megértik egymást. Trécselnek, nevetnek, s úgy beszélgetnek a kislánnyal, mintha korukbéli volna. Ez igen! – gondolom és derűsen figyelem őket mindaddig, amíg a lány elő nem veszi a jegyet. Ekkor furcsa dolog történik. Az egyik nő huncutkás mosollyal a gyerek füléhez hajol és félhangosan megjegyzi: „Hagyd, arra a két megállóra nem érdemes." A kislány keze megáll a levegőben, arcán zavart mosoly fut át, én meg lélegzet-visszafojtva figyelem, mi lesz most!? A haverkodás álarcában tetszelgő felnőttek szava vajon legyőzi-e a gyermeki tisztesség erejét? A lány tétován nézi a piros lyukasztót, keze még mindig a levegőben. Másodpercek telnek el, s a dolog egyre izgalmasabb, mivel a hölgy ismételten akcióba lép. Gyengéden meglöki a gyerek vállát és cinkosan a szemébe néz: „Hagyd! Mindjárt leszállunk." – suttogja halkan.

Nem merek megszólalni, várok. Várok és reménykedem. A következő pillanatban a kislány megrázza szőke fejét és kínosan nevetve kijelenti: „Ugyan már, azt nem lehet." Ezzel bedugja a jegyet a lyukasztóba és kész. Ebben a pillanatban találkozik a tekintetünk. Nem tudom, ő mit olvas ki a szememből, de én az övéből valami furcsa értetlenséget, mintha tőlem kérdezné; „Tessék mondani, mi volt ez?"

Szégyenkezve lehajtottam a fejem, s most is, hogy a választ keresem erre a kimondatlan kérdésre, zavart és rosszkedvű vagyok, már azért is, mert nem tudok világos és kerek magyarázatot adni. Félek viszont, hogy máskor is találkoztok ilyen fonák nevelési módszerrel. Ha valóban előfordul veletek a fenti példához fogható furcsa helyzet, hát legyetek erősek és döntsetek a saját belső erkölcsi normátok szerint, valahogy úgy, mint az a kislány a buszon.

M. K.

SZÍNES MAJMOK

A színes majmokkal a labdarúgó-mérkőzések lelátóján találkozom mind gyakrabban.

Voltaképpen annyi van belőlük, ahány csapat. S színük aszerint változik, ahogy a focicsapatok színei. Közösek abban is, hogy épületes jelzőjüket nem maguknak, mindig másnak szánják. Így a zöldek (FTC) a liláknak (Dózsa), vagy a pirosak (Honvéd) a zöldeknek (lásd, fenn). Bántó kórusok kántálják egymás felé: zöld majmok, lila majmok, piros majmok... Nevetséges és kicsinyes szórakozás ez.

És semmiképp sem méltó egy szurkolóhoz.

Hiszen ez a nemes mesterség is ott válik értékké, ha tisztelni tudjuk a másik színét, zászlaját, csapatát.

ÁLLATBARÁTOK

Ülnek az autóbuszon, az első ülésen.

– És akkor te? – kérdezi az egyik fiú.

– Csavartam még egyet rajta – mondja a másik.

– És akkor a macska? – így az első.

– Rugdalt még egyet-kettőt – így a másik.

Ülnek, beszélgetnek, vidámak.

Állatbarátok.

(ma –)

ZSIBONGÓ

A PAJTÁS TELEXE

Ismerd meg és védd a természetet! címmel rendeztek családi programot Szombathelyen, amelynek teljes bevételét a Herman Ottó természet- és állatvédelmi park építésére ajánlották fel. ● Közhírré tétetik címmel forgat filmet Csőke József rendező a magyar parasztság életéről. ● A mozgássérültek közlekedését segítő különleges térképet készítettek Szabolcs-Szatmár megyében. ● Eötvös négy híres ingája is helyet kapott azon a kiállításon, amelyet a híres geofikizus emlékére nyitottak meg Tihanyban. ● Olvassatok mindennap! — ez a mottója a december 2—8. között megrendezendő Gyermekkönyvhétnek. ● Kétszáz éve nyílt meg Pest első gyógyszertára, a Kígyó patika.

A HÉT KÉPRIPORTJA

Káprázatos szüreti mulatság, vérpezsdítő zene, karneváli hangulat a 650 éves városban. A jelmezekbe öltözött fiatalok a nézők elé varázsolták Gyöngyös történelmi múltjának nevezetes eseményeit és az idei szüret derűs pillanatait.

MEGKÉRDEZTÜK

Az országos sikert aratott Márkus mester ezermester című mesejátéka után Gyárfás Endre költő most újabbal jelentkezett: a József Attila Színház november 10-én mutatta be a Dörmögőék vidámparkja című művét. Megkérdeztük tőle, kiknek szól?

— Mindazoknak, akik kíváncsiak arra, hogy mi is egy igazi gyerek igazi érdeke ma. Mert szándékom szerint Bori, Berci, Marci és Hintás Herbert is ízig-vérig mai gyerek. Az erdő, ahol élnek, tulajdonképpen a mi világunk, veszélyeivel, csapdáival, segíteni vagy ártani akaró lakóival együtt.

JÉGEN TÖRTÉNT...

A közelgő tél köszöntője is lehet ez a kedves tavalyi történet. Szirtesi Szilárd, az Újpesti Dózsa öt és fél éves jégkorongozója elesett egy remek külföldi túrától. A pöttöm fenegyerek tudása alapján ugyan belefért volna az utazó csapatba, ám az utolsó pillanatban fény derült egy rejtett fogyatékosságára, és ezért mégis itthon maradt.

Még nem tud egyedül öltözködni.

AKIKRŐL BESZÉLNEK...

Bemutatjuk a Pajtás és a Magyar Vöröskereszt „Segítsetek!" című közös pályázatának kemecsei, büssüi, boldvai és budapesti győzteseit.

NYEREGBEN

Játék, verseny, mely nagyon is komoly dolog, hiszen a közlekedésbiztonsági vetélkedők a közlekedés szabályaira tanítják meg résztvevőiket.

CSAPATKINCSEK

A pélyi 3174-es számú Bolyai János Úttörőcsapat kincstárnokai féltve őrzik a régi zászlókat is.

VADÁSZPÁRBAN

Szerte az országban tart a vadászidény. Medgyes György idomított héjájával indul zsákmányszerző útra.

EGY BÖLCSESSÉG PLUSZ KÉT ÉRDEKESSÉG

Ismerte a maga értékét – következésképpen – jó oka volt rá, hogy titkolja.

*

Japán az egyetlen ország, ahol a gyerekeknek jobb és bal kézzel is meg kell tanulniok írni.

*

A palacsintakészítés tudománya Közép-Ázsiából származik. De az ott készített palacsinta nem édes és zablisztből készül.

GRATULÁLUNK!

Az Elnöki Tanács Füleki Jánost, lapunk főszerkesztő-helyettesét — 60. születésnapja és nyugállományba vonulása alkalmából — több évtizedes, áldozatos munkája elismeréseként a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki.

ZSIBONGÓ

Megújuló bizalommal

Szervusztok!

Egy kicsit megkéstünk, ugye? Így van ez az útkeresésnél: nehézkesen indul a dolog. Mai válaszainkkal most már igazából útjára indul megújult pszichológiai rovatunk. Sürgősen válaszolunk azoknak is, akik levélben várják tőlünk a tanácsot.

Sokan felfigyeltek a szeptember közepén meghirdetett, s Megújuló bizalommal címen új formát és tartalmat ígérő pszichológiai rovatunkra. Mi akkor kétségeinket is feltártuk előttetek, s helyesen tettük! Sok biztató szó érkezett szerkesztőségünkbe. Jónak tartják, hogy a jövőben több szakember adja meg a válaszokat. Bár akadt olyan levélíró is, aki szívesebben fordulna egy emberhez, mint – ahogy írja – tizenegyhez. Volt, akinek a szülei úgy vélekedtek, hogy ez az egész „egy nagy marhaság", máshonnan viszont tanárok köszönetét tolmácsolta a levélíró.

A megszólítás többeteknek gondot okozott. Pedig a válaszok mögött mindig egy ember áll. A szakértők véleménye alapján egy ember írja az újságban megjelenő válaszokat is. Ami pedig a megszólítást illeti: orvos, pszichológus és pedagógus bizonyára nem tiltakozik, ha a megszólítás „Kedves Szerkesztőség!" lesz.

Most pedig elő a levelekkel!

Kezdjük az elején: a tartalmat megelőzően még a formával. Bizony, nem kis megrökönyödéssel forgattuk a sokszor csak levélnek mondott, összefirkált papírfecniket. Most nem a magyar nyelv védelmében akarunk szót emelni, nem is a helyesírás alapkövetelményére hívjuk fel a figyelmeteket — arra ott van egy másik rovat, a Nyelvöltögető —, hanem egy hatalmas ellentmondásra. Arra, hogy szinte valamennyi levélírónk életének legsúlyosabb kérdéseiről mondja el legféltettebb titkait. Ezek a kérdések, ezek a titkok többet érdemelnek! Mert az az érzésünk, hogy, aki ilyen felületesen foglalkozik a „legféltettebbel", az igazából nem is tartja fontosnak „saját magát". Nem egy levélíró leírta: már az is nagy segítség, ha leülhet a papír elé és kiöntheti a szívét. Tükrök ezek a levelek, nemcsak nekünk, hanem magatoknak is. Legyen hát olyan tiszta mindegyik, hogy te magad se szégyellj belenézni!

S ha a kezdettel kezdtük, folytassuk az indulással. Azzal a nagy kérdéssel, hogyan is indul egy szerelem? Ki és hogyan kezdeményezhet? Ezt kérdezi a Vajon szeret?, a Szeretném, ha szeretne, az S. O. S., a Néha a biztosat is félteni kell és a Szomorú szív jeligéjű levél írója. A levélírók egytől egyig lányok, s némi bűntudattal fogtak tollat. Szégyenkezve érdeklődnek: kezdeményezhetik-e ők egy kapcsolat indítását?

Nos, némiképp ellentmondva eddigi tanácsainknak, úgy véljük: fiúnak és lánynak egyaránt szíve-joga, hogy feléledő szimpátiáját, fellobbanó szeretetét tudassa a másikkal. Hiszen nincs annál nagyszerűbb dolog, mint odaállni a másik ember elé és azt mondani: szeretlek. Aki viszont olyan tiszteletre méltóan merész, hogy vállalja ezt a kiállást, annak erősnek kell lennie ahhoz is, hogy elviselje az esetleges visszautasítást. Mert különös dolog a szeretet, törékeny és védtelen, így összetörhető és sebezhető. Igazán embernek kell lenni ahhoz, hogy bánni tudjunk ezzel az érzéssel. Akár mi adjuk, akár felénk árad. A legtöbb ember — így a legtöbb gyerek is — egyszerűen nem tud mit kezdeni a szeretettel. Ezért a kimondott vagy leírt érzelem sokszor gúny és megvetés tárgya lesz. Őszinteségért piszkálódás, sértés, csúfolkodás járhat cserébe.

Ezért nem is az a kérdés, hogy ki indítja el a kapcsolatot —, ebben már megállapodtunk: bárki lehet a kezdeményező —, hanem az: hogyan add tudtára a másiknak érzésedet? Azért, hogy a védtelenség mégiscsak védelmet kapjon, egy lehetőség van: nem szükséges kimondani vagy leírni érzelmeinket. A szeretetet érzékeltetni is lehet. Hiszen ehhez az érzelemhez társul a figyelem és a segítőkészség, a megértés és az elismerés, az érdeklődés és az udvariasság. A feladat egyszerű: tessék gyakorolni ezeket! Légy figyelmes választottad iránt, mutasd ki — nemcsak vele, de másokkal szemben is — segíteni akarásodat. Hallgasd figyelemmel ügyes-bajos dolgait és igyekezz megérteni gondját. Sikereinek szóló elismerésed, érdeklődésed kedvenc időtöltése iránt és megkülönböztetett udvariasságod előbb-utóbb felhívja a figyelmét rád. S ha ez a figyelem megszületik, akkor már csak egy lépés az érzelem viszonzása. Ha viszont ennyi energia sem elég, hogy a szeme megálljon rajtad, akkor bizony nincs mit tenni! A vereségek közé kell iktatni a dolgot. Nem másban, egyedül magadban kell keresned az elhibázott lépés okát. El kell döntened: erőidet arra méltóra pazaroltad-e?

Ezt tudjuk tanácsolni a

számtalan „Mit csinálják?" jeligéjű levél írójának is. Különös, mintha egyetlen kéz írta volna ezeket a leveleket: olyan egyformák az esetek. „Rám nézett, én visszanéztem, mit csinálják?" Hasonlítanak ezek a levelek abban is, hogy igazából nem derül ki: mire is vár írójuk választ? Mert miért is lenne baj, ha valaki rád néz? Örülj neki! S hogy visszanézhetsz-e? Miért ne, ha vissza akarsz nézni. Ezeknek az „egyenleveleknek" az a bajuk, hogy maga a levélíró sem tudja, mit is akar voltaképpen? Mert, ha nem akar még csak barátságot sem a fiúval —, a leveleket jobbára lányok írják —, akkor mi a kérdés? Ha meg szeretne kapcsolatot teremteni, akkor tessék elolvasni tüzetesen a fenti válaszokat!

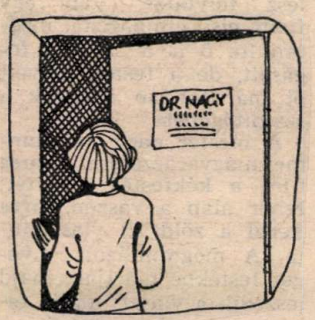

Hasonmód közös indíttatásúak azok a levelek, amelyek orvosi kérdést tesznek fel, sokszor igen komolynak tűnő helyzetben. Odaírják azonban a levél végére: csak azt ne tessék írni, hogy menjek orvoshoz, mert úgysem megyek! Nos, ez az álláspont — már bocsánat —, egyszerűen butaság. Néhány általános kérdésben adhat ugyan a mi orvosszakértőnk is választ. Amikor azonban konkrét bajról van szó, egyetlen orvosnak sem lehet más tanácsa: azonnal tessék személyesen a legközelebbi orvoshoz fordulni! Csak ezt tudjuk tanácsolni Az egy kétségbeesett lány jeligéjű levél feladójának. Nincs más lehetősége a „Ha baj van, kérlek Charlie segíts" jelmondatot választó lánynak. Személyes beszélgetés segíthet a „Mi lesz velem?" jeligéjű levél írójának nem kis gondján. S nincs más megoldás a „Tanácstalan szomorú gyöngyvirág" esetében sem. Ha visszatérő a menstruációs panasz, bizony szükséges, hogy szakemberhez forduljatok.

A havivérzéssel kapcsolatban egyébként gyakoriak a kérdések. Köztük sok olyan, amire a választ könyvnyen megtalálhatjátok az egészségügyi szakkönyvekben. A bizonytalankodóknak javasoljuk: tessék egy kicsit búvárkodni a könyvtárban! Gyorsan kiderülhet, hogy azért, mert valaki még nem menstruál, nem kell szégyenkeznie. A Bánt ez a dolog jeligéjű levél írója pedig ne féljen attól, hogy nem lehet belőle orvos. Ha a felvételi vizsgán megfelel, más akadálya nem lehet pályájának. A vérzése, ha kicsit megkésve is, meg fog jönni.

Ha figyelmesen forgatjátok a szakkönyveket, az is kiderül, hogy a kezdeti időszakban szinte természetes a menstruációs rendellenesség. Ahogy később is elég egy nagyobb izgalom — például dolgozatírás előtt —, máris másképp járhat a szervezet „biológiai órája". Ha viszont a panaszok rendszeressé válnak, s nem szűnik a rossz szagú folyás, tessék egy nagy levegőt venni és elmenni az első rendelőbe, akár a gyermekorvoshoz is. Ő is orvos, tudja a teendőt. Ezért nem adunk tanácsot az Egy szomorú lány jeligéjű levél írójának sem. Nincs házi kezelés! Éppen, aki óvónő akar lenni, annak már most nagyobb ismereteket kellene szereznie saját egészségéről.

S ha már úgy alakult, hogy a mai nap a csoportos válaszoké, vegyük elő napjaink leggyakoribb leánypanaszát, a tapizást. Kérlek segíts... jeligével írta le levelében a fiúk újkeletű „kedvenc foglalatoskodását" egy nyolcadikos lány. Kísértetiesen hasonló esetről írnak egy kaposvári iskola leánytanulói is. Az ő levelük még kétségbeesettebb. Ahogy írják, iskolájukban a lányok között felháborodást és félelmet váltott ki néhány fiú „eljárása". A levél mellett tizenkilenc szignót számoltunk össze, ennyien szólaltak fel a tapizók ellen — nálunk. Mi sem tehetünk egyebet: felháborodunk és a lányok nevében kikérjük ezt az eljárást. Segíteni azonban csak helyben, az iskolában lehet. Buta és ízléstelen dolog, amit a fiúk űznek, s mert már-már galeriban folyik a dolog, megértjük, ha a lányok egy kicsit félnek. De hát nem mehet ez az ügy a végtelenségig! Ha a fiúkat nem lehet észérvekkel meggyőzni, bizonyára hat rájuk a tanári szigor. Osztályfőnökötök, vagy valamelyik hozzátok közel álló tanár bizonyára vállalkozik egy kiadós „lelkizésre" a fiúkkal. Egy kicsit több őszinteséget és bátorságot, kaposvári lányok! Az effajta dolgok tisztázása nem árulkodás, és takargatása sem betyárbecsület.

Az is lehet persze, hogy ezek a fiúk nem rosszindulatúak. Egyszerűen nem tudják, hogyan hívják fel magukra a figyelmet. Ha így van, nem állnak egyedül a kérdéssel. Több levélben is előfordult ugyanis az, amit a Nagy fej jeligéjű levél írója így fogalmazott meg:

„... nálunk az osztályban minden lány nagy fej, csak én és az egyik barátnőm nem. Szeretnék én is nagy fej lenni, de sajnos, nem tudom ennek a kulcsát. (Nem tanulásban.) Mit tegyek? Egyszerűen nem tudom magamra mivel felhívni a figyelmet."

Ahhoz, hogy válaszoljunk, azt kell tisztáznunk, ki is a „nagy fej"? Nem könnyű a kérdés, mert ki-ki másképp fogalmazza meg. Egyik a kinézést, másik mondjuk a sportbeli képességeket, harmadik — uram bocsá! — a tanulásban elért eredményt tekinti a „nagy fej" jellemzőjének. (Bár a levélíró az utóbbit kizárja.) Receptet ebben az esetben sem adhatunk. Elmondhatjuk csupán azt, hogy mit tartunk mi a kitűnés jelének.

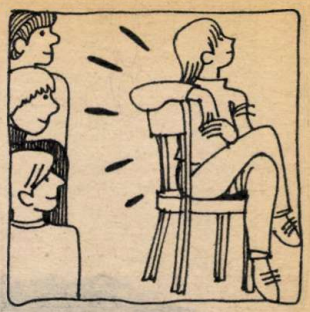

Alapállás: semmiképp ne akarj feltűnő lenni! Azonnal kilóg a lóláb, s nemhogy elérnéd a figyelmet, de könnyen nevetségessé válhatsz.

Mi hát a titok? Légy más, mint a többiek! Légy — önmagad. Hiszen a világban — még ha az egy osztályközösség csupán — igazi szerepünket az adja meg, hogy különbözünk másoktól. Nem vagyunk jobbak vagy rosszabbak, egyszerűen mások. S ezt a másságot vállalni kell! Úgy, hogy először is felkutatod magadban értékeidet. Mert igenis mindenkiben van valami érték, „csak" azon kell dolgoznod, hogy ebben az értékben — ami lehet valamiféle képesség, másoktól eltérő ügyesség, rátermettség vagy nagyobb szorgalom — a lehető legmagasabbra juss. S miközben önmagad kialakításán dolgozol, szinte észrevétlenül észrevesznek mások.

Ne kérdezd, hogy ezt te magad honnan tudhatod meg. Felfedezed majd, te is természetesen.

Mára, úgy véljük, ennyi elég.

Legközelebb két hét múlva jelentkezünk, addig is várjuk leveleiteket. Címünk: Pajtás Szerkesztősége, Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. A borítékra írjátok rá: Megújuló bizalommal.

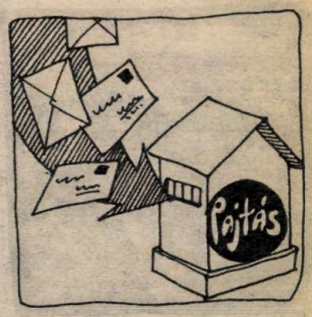

MESTERSÉGEK MŰVÉSZEI

„... jobb volna mesterségeket tanulni, mivel a mesterségek és kereskedések hajtanak hasznot egy országnak."

E sorokat Mikes Kelemen írta 1725. június 11-én kelt levelében — megszabva a magyar ifjúság helyes útját — a törökországi Rodostóból. A KIOSZ (Kisiparosok Országos Szövetsége) vezetői bizonyára nem gondoltak Mikes Kelemenre. Mégis, mintha egy igyekezet sarkallta volna a néhai szorgalmas levélírót és a kisiparos szervezet irányítóit: egy ország ereje, gazdagsága a mesterségek tudásában is rejlik.

Ha meg nem egyszerűen szakmák tudásáról, hanem mesterségek művészeiről van szó, akkor az olyan nagy kincs, amivel bizony, csínján kell bánni: meg kell őrizni és tovább kell adni. Nem is titkolták a szervezők: ezzel a szándékkal rendeztek bemutatót a Budai Vár Munkásmozgalmi Múzeumában. A múzeum jó ideje otthona munkáknak és hivatásoknak, ahogy otthona lehet munkát és hivatást kereső fiataloknak is.

A mostani bemutató azonban több volt minden eddiginél: egyszerre nyolc szakma, nyolc különleges, ritka mesterség hazai legjobbjai jöttek el.

Skorutyák János Bácsalmásról érkezett: kékfestő a mestersége.

— A kékfestés családunkban apáról fiúra szállt. 1868-ban még a dédapám alapította az üzemet. Én még megörököltem apám mesterségét, de ahogy elnézem, utánam már nem lesz folytatás. Van egy fiam, első gimnazista, megtanulta ő is a szakma fogásait, de a festék helyett őt már jobban érdeklik a számítógépek.

A mester nagy türelemmel magyarázza el újra meg újra a kékfestés menetét: fehér alap a vászon, arra kerül a zöld (!) viaszminta. A megmintázott anyagot festékbe mártják, majd leszedik a viaszt: alatta fehéren marad az anyag.

Átellenben Fogl Károly csillaghegyi cipész nemcsak magyaráz: a látogató kezébe is adja a kalapácsot.

— Máig úgy képzelik, hogy ül a cipész kis sötét zugában, szája szegletében a szögekkel, orrán szemüveg, keze ügyében az ár, a kalapács... Pedig megváltozott a mi szakmánk is! Már a legkisebb műhelyben is gépek végzik a munka nehezét. Úri dolog ez ahhoz képest, amilyen valaha volt. Mégsem jönnek a fiatalok.

Ezt panaszolja a szomszéd szakma képviselője, a mohácsi Farkas György is. Irigylésre méltóan szép szakma az övé is: bocskorokat készít bőrből, igazi népi lábbelit, ami évszázadokon át szolgálta a szegény embereket. Talpa, mint a jó cipőnek, lapos; anyaga csupa bőr. Nem is volt panasz lábtájásra bocskorhordás idején!

— Kihal a szakma — mondja a mohácsi mester. — Magam vagyok az országban, és nincs kinek átadni a „stafétabotot". Pedig, adnám én szívesen! Ha megkérnek az iskolák: menjek, mutassam meg, mi is ez a mesterség, örömmel vállalom az országjárást!

Nagy titok a szemüveg is! Mi lesz előbb: az üveg vagy a keret?

Kecskeméti Mihály kádár hordói nemcsak a fővárosi Duchon Péter érdeklődését keltették fel

A siker a cukrászé. Vajon a kóstoló után e munkára is akad vállalkozó?

Szem a kézen, figyelem a mesteren: mit lehet ellesni a szakma művészetéből?

Igaza van annak a tanárnőnek, aki azt írta a bemutató emlékkönyvébe: több ilyen találkozásra lenne szükség! Mert nemcsak a szakmák öregjei jöttek szívesen a fiatalok közé, de a tizenévesek is érdeklődéssel figyelték három napon át a mesterek munkáját.

— Mi tetszett a legjobban? — faggatom a budapesti Diana utcai általános iskola gyermekcsoportjait.

Duchon Péter a kádárra szavaz. Állatorvos szeretne lenni, de azért Kecskeméti Mihály ügyes keze kiváltotta elismerését. Holczer Miklós és testvére, Árpád Váci György könyvkötő művészetét csodálták nagy figyelemmel. A keramikus munkája állította meg a lányok figyelmét: Bocskor Berta, a XVI. kerületi Táncsics Mihály úti általános iskola nyolcadikosa még nem döntött jövőjéről. Azt mondják: ügyes kezű, most azért jött, hogy kipróbálja képességeit.

Lehet, mire összecsomagoltak a mesterek, Berta is döntött. S az is, hogy nem ő volt az egyetlen, aki kedvet, mi több: életpályára szóló indítást kapott a mesterségek művészeitől.

(Major)

ZSUKOV: KIRÁLYI PALOTA

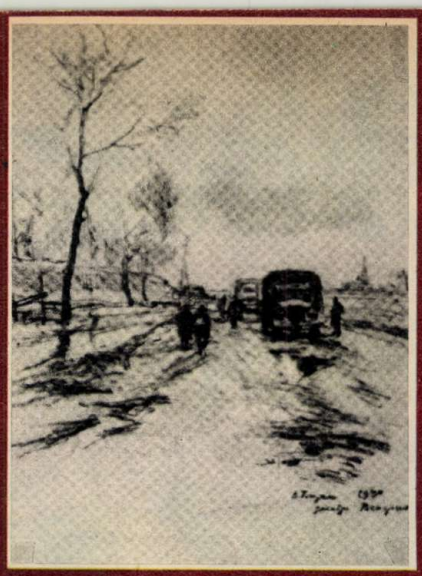

BOGATKIN: HÁBORÚS ORSZÁGÚT

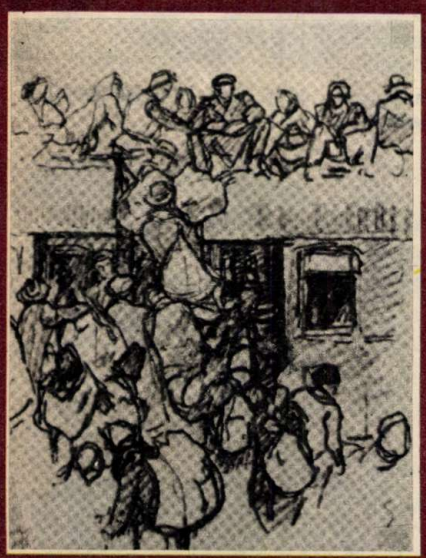

ZSUKOV: VONATLÉPCSŐN

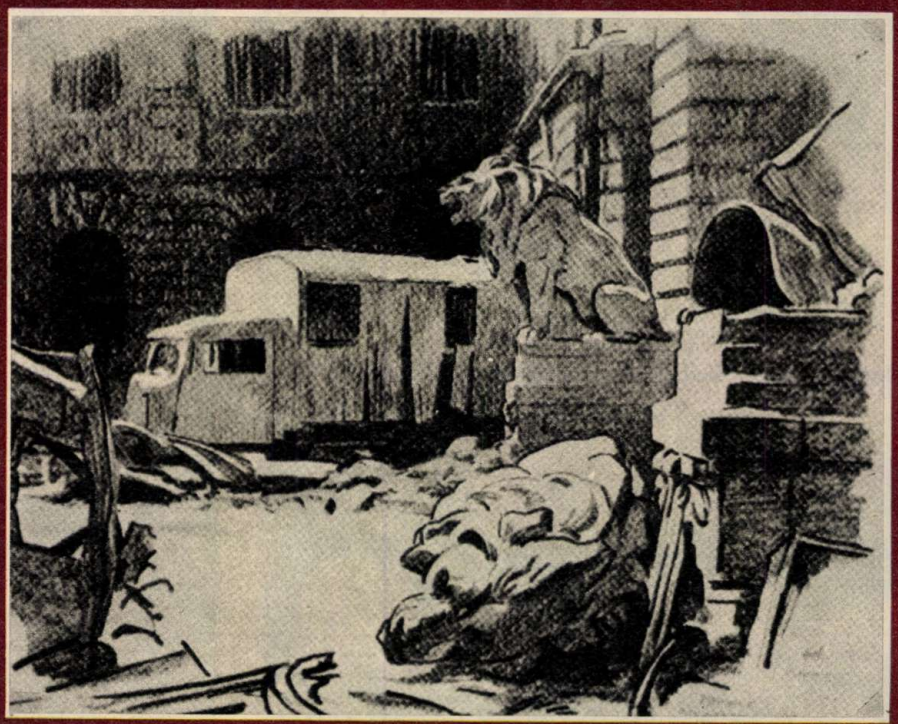

AVVAKUMOV:
TÉR A KIRÁLYI PALOTÁBAN

AHOGY ŐK LÁTTÁK

HRAPAK: HARCKOCSI AZ UTCÁN

A második világháború idején Magyarországon járt szovjet képzőművészek többsége a Grekovról elnevezett stúdió neveltje volt. Ezt a sajátos alkotó műhelyt 1934-ben hozták létre a legtehetségesebb vöröskatona-művészek tanítására.

A szovjet nép Nagy Honvédő Háborújának első napjától annak győzelmes befejezéséig a grekovisták ott voltak a szovjet hadsereg soraiban, s amikor a helyzet úgy követelte, a ceruzát és az ecsetet puskával, gépfegyverrel cserélték fel.

Budapest romokban heverő szépsége megrendítően hatott a szovjet művészekre, a magyar főváros megrázó hangulata tükröződik műveiken.

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA (10.)

1944 szeptemberében jelentősebb csapatmozgás nem volt a fronton, ezért a cikkhez most nem közlünk térképet.

A kijevi partizániskola magyar csoportjáról készült a fénykép 1944. júniusában

A magyarországi fegyveres ellenállás (partizánmozgalom) megszervezésére, kibontakoztatására 1944 augusztus—szeptemberére létrejöttek a megfelelő feltételek. Ekkorra ugyanis a fasiszta kötelékeket egyre nagyobb ütemben maga előtt űző Vörös Hadsereg eljutott a magyar határra. Ezzel lehetővé vált a Magyarországon vagy annak közelében ledobott partizáncsoportok, illetve a magyar nép fegyveres segítése.

A fegyveres ellenállás kibontakoztatásához szükséges volt, hogy a magyar társadalom egy része hajlandó legyen harcolni a német megszállók és magyar kiszolgálóik ellen. 1944 nyarára szinte nem volt magyar család, amelyben ne gyászoltak volna valakit. Mind többen döbbentek rá arra, hogy igazságtalan háborúban, alapvetően német érdekekért vérzik az ország. Hazánk 1944. március 19-i megszállásával világossá vált, mit várhat a magyar nép és katona „nagy szövetségesétől", „hű fegyverbarátjától".

Mindez lehetővé tette, hogy 1944 augusztusában partizáncsoportok szállhassanak harcba az akkori Magyarország területén. Ekkor kezdte meg tevékenységét Munkács (Munkacsevo) környékén az egyik legeredményesebb kötelék, az Uszta Gyula (ma néphadseregünk nyugalmazott altábornagya) által vezetett Rákóczi-egység. Az eredetileg 15 magyar és 8 szovjet partizánból álló csoportnak szeptember elejére már 94, majd 178 tagja volt. Az 1944. augusztus 8. és október 26-a közötti időszakban megsemmisítettek hét mozdonyt, 79 lőszert és hadianyagot szállító vasúti kocsit, egy vasúti hidat, valamint 1064 katonát tettek harcképtelenné.

A Magyarországra küldött csoportok magyar tagjainak többsége olyan hadifoglyok közül került ki, akik ráébredtek arra, hogy igazságtalan háborúban vettek részt, s erkölcsi kötelességüknek tartották, hogy fegyverrel a kézben nyújtsanak segítséget hazájuk felszabadításához.

Így például Szőnyi Márton, aki 1941-ben még vadászpilótaként harcolt Ukrajnában a vörös csillagos repülőgépek ellen, 1944. augusztus 8-án egy 13 fős ejtőernyős csoport élén érkezett haza, ért földet Ózd közelében. A magyar elhárítás azonban nagyon jól működött, a csoport egy részét megölték vagy foglyul ejtették. Mindössze négy partizánnak sikerült átvergődnie a gyűrűn és csatlakoznia a szlovákiai partizánokhoz. Szőnyi Mártont csaknem egy hónapig rejtette a hazai erdő, azonban árulás folytán szeptember 7-én rajtaütöttek és megölték.

Ezt követően több (összesen tizenegy) ejtőernyős csoport érkezett még magyar földre, s végezte önfeláldozó munkáját. (Pl.: Nógrádi-, Dékán-, Rékai-csoport stb.)

Az ipar- és bányavidékek munkásai közül sem kevesen érezték, hogy nekik is kell tenniük sorsuk jobbítása érdekében. Így jött létre például Miskolc—Diósgyőr környékén a Magyarországi Kommunisták Antiináci Komitéja (MOKAN-komité), amely Ginzery Sándor ezredessel, a diósgyőri üzem katonai parancsnokával együttműködve megakadályozta a gyár leszerelését, Németországba szállítását.

Budapesten is egyre eredményesebben tevékenykedtek a kommunista akciócsoportok, akiknek munkáját a legfelsőbb szinten a kommunista párt megbízásából Pálffy György, Sólyom László volt katonatisztek és Fehér Lajos hangolták össze. Az első fővárosi fegyveres akciót szeptember 22-én hajtották végre, majd a Padányi Mihály vezette Marót-csoport felrobbantotta Gömbös Gyula volt miniszterelnök szobrát. Ezt követően egyre gyakrabban érezhették a németek és nyilas kiszolgálóik, hogy nincsenek biztonságban. Hol egy katonai járművet, hol a németek szállásául szolgáló épületet robbantották fel. Weinberger Dezső Szir-csoportja és a Marót-csoport sikeresen „robbantotta szét" a december 3-i nyilas nagygyűlést.

Sorolhatnánk még a többi, kisebb-nagyobb partizáncsoportot, akciógárdát, akik életük kockáztatásával vagy feláldozásával építették a szebb magyar jövőt. Emléküket — az utókor hálás emlékezetén túl — a Fegyverrel a hazáért című könyv is megörökítette.

Dr. Füzi Imre —
Dr. M. Szabó Miklós

AZ EXPEDÍCIÓ KÉT ÚJ KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZE ÉPPEN AKCIÓBAN A GLECCSER-FOLYÓN

GLECCSER-KALAND KAJAKKAL

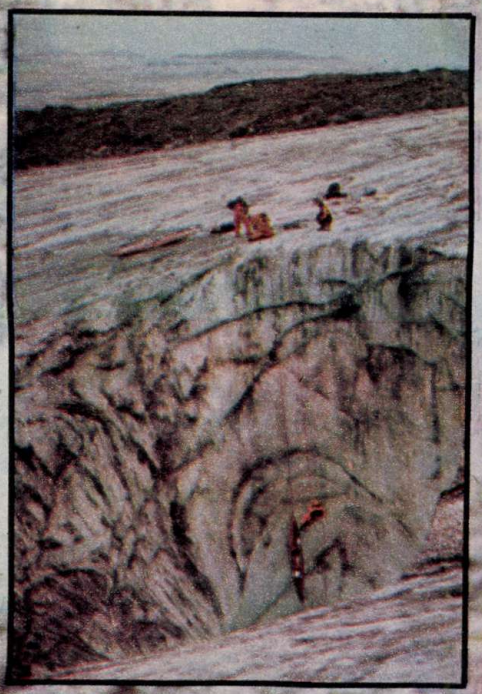

ITT BIZONY SZÜKSÉG VAN A HEGYMÁSZÓ-TUDÁSRA

A JÉGBARLANGOK MÉLYÉN AZ ÚGYNEVEZETT GEOTHERMÁL VÍZ NAGYON FORRÓ

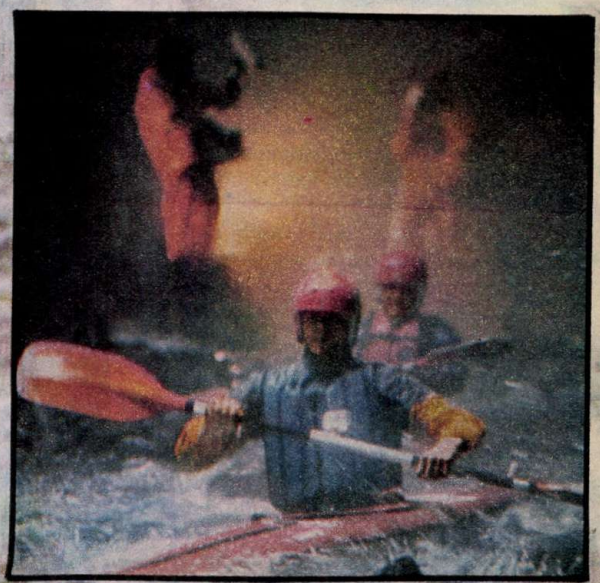

TUDÓSOK, KUTATÓK SISAKBAN, KAJAKBAN A FORTYOGÓ, KAVARGÓ VESZÉLYES VÍZEN

Izgalmas, rendkívüli kalandra indult a közelmúltban tizenkét komoly tudós. Vállalkozásuk célja tudományos mérések, megfigyelések sorozata volt, ugyanakkor bizonyos szempontból kísérletnek is számított utazásuk: sok-sok új műszert, technikai berendezést, sőt újfajta közlekedési eszközöket is kipróbáltak expedíciójuk során.

A felkészülés természetesen a jelentkezők gondos, körültekintő kiválasztásával kezdődött. A csoportba végül angol, ausztrál, egyesült államokbeli, francia, izlandi, NSZK-beli mérnök, geológus, operatőr, meteorológus, biológus, orvos és pilóta került. Hivatásuk tehát különbözött egymásétól, de egy dologban egyformán jól járatosak voltak. Valamennyien nagyszerű, tapasztalt hegymászónak és kajakosnak mondhatták magukat.

Másként bizony nem lehettek volna tagjai a roppant nehéz túrának. Az útvonal Izland legridegebb tájain vezetett keresztül, gyakorlatilag arra szánták el magukat ezek a bátor emberek, hogy végigkajakozzák Európa egyik legnagyobb gleccsere, a Vatnajökull-gleccser által táplált Jökulsá folyót.

A felszerelésük között két új jármű is helyet kapott: néhány úgynevezett „tűzálló", azbeszttel megerősített gumikajak, s egy sikló-, illetve sítalpakkal felszerelt motoros ultralight (pillekönnyű) repülőgép, amolyan motoros sárkányrepülő. Az előbbire azért volt szükség, mert a folyó gyakorta barlangokba bújik, s a vize ezekben alaposan felforrósodik. A „pille" a szállításban játszott fontos, nélkülözhetetlen szerepet, a gleccserfolyón négy hatalmas vízesés nehezítette az expedíció dolgát, ezeknél az egész felszerelés csónakostul a levegőbe emelkedett, s egyszerűen átröppent a zubogó, dörgő zuhatag felett.

Állóképességüket, akaraterejüket alaposan próbára tette a hevesen kanyargó, örvénylő folyó, a majdnem állandóan szitáló, kavargó hó, az alacsony hőmérséklet, az erős szél. Többször elakadtak, sátrukat gyakorta összedöntötte a vihar, egy ízben emiatt jégbarlangot is kellett építeniük, sátrat verni teljesen értelmetlen lett volna. Hegymászó tudásukra e meredek sziklafalakon, a kráterekben, barlangokban volt szükségük, s ilyenkor nemcsak magukra, hanem csónakjukra is gondjuk volt. A páratlan kísérlet sikerült, a világon először ők jutottak el a gleccserfolyó „forrásától" egészen a deltájáig. S az sem mellékes, hogy közben megfigyelhették: milyen az élet a több ezer éves jég birodalmában. (A National Geographic nyomán)

KEDVES ISMERŐS

Aláírása milliókat ér

Bécsben, a jómódú Lauda-családban nőtt fel az 1949. február 22-én született Nikolaus, aki szülei akarata ellenére lett autóversenyző.

Mit tart magáról Niki Lauda?

– Céltudatos vagyok, ám társaságban tartózkodó – állítja magáról. – Súlyom 65 kiló, magasságom 175 centiméter, barátom Herbert Karajan karmester szerint zongorista kezem van. Továbbá a versenyen legalább annyira fontos a testi és lelki kondíció, mint a tökéletes versenyautó. Éppen ezért rendszeresen futok és tornázom. Ugyancsak fontos az alvás és a pihenés. Nem dohányzom és nem iszom. Nem félek, illetve legyőzöm a félelmet. Aki győzni akar, annak nem szabad félni! Versenyautóval biztonságosabb a száguldás, mint a csoszogás, és minél több gázt adok, annál inkább összpontosítok. Hobbim a repülés. Gyakran repülünk együtt Karajannal, mert ő is bolondja e csodálatos szenvedélynek. Azt hiszem, neki köszönhetem zeneszeretetemet.

Első versenyrajtja 1968. április 15-én, az ausztriai Bad Mühllakenben, egy hegyiversenyen volt. Itt a 19 éves Niki, az 1300-as Cooperjével második lett. Egy héttel később ezzel a kocsijával győzött a Dobratsch-i hegyiversenyen. Hosszú lenne felsorolni Lauda győzelmeit és balsikereit, merthogy ez utóbbiak is előfordultak.

Több-kevesebb sikerrel végigjárta a gyorsasági autósport iskoláját, majd elszerződött az olasz Ferrarihoz és 1974. január 13-án, az Argentin GP-n második lett, azután a Spanyol GP-n, Jaramában győzelemre vitte a tűzpiros Ferrarit. Eredménytáblája helyett álljon itt csak ennyi: Niki Lauda 156 GP-t élt túl, illetve 24-szer győzött.

Az „észversenyző" Lauda 1976. augusztus 1-én találkozott a kaszással, amikor az NSZK Nagydíjért versenyeztek a hírhedt Nürburg-ringen. A második körben, mintegy 240 kilométeres tempóban Lauda Ferrarija egy balkanyarban megcélozta a sövényt, onnan átsodródott a túloldalra. A mögötte érkező amerikai Lunger megtorpedózta a Ferrari végét, és az abból kiömlő benzin meggyulladt. A lángoszlop messzire világított, és 45 másodpercig tartott, amíg versenyzőtársai kiszabadították a fájdalomtól üvöltő osztrák világbajnokot. Részben az orvostudomány és nagyrészt Lauda önfegyelme csodát művelt. Amikor túljutott a krízisen, ezt mondta, „ezentúl mindent 300 százalékos pontossággal csinálok!" És 42 nappal később, rajthoz állt a monzai katlanban, az Olasz GP-n. A Ferrari istállóban nyerte el 1977-ben második világbajnoki címét.

Egyéb változást is hozott ez a szerencsés kimenetelű baleset, Niki megházasodott, ma már két eleven kisfiúnak, Lukasnak és Mathiasnak büszke apja.

Bizonyára tudjátok, hogy évekkel ezelőtt, az akkor már milliomos autóversenyző megalapította „Lauda Airline" repülővállalatát, de nem vált be, emiatt sok pénzt veszített. Amikor tönkrement, bérbe adta gépeit az egyiptomi repülőtársaságnak és visszaszerződött a régi istállójához, amelynek színeiben három évvel ezelőtt hazája Nagydíj versenyén ugyancsak második lett, de ez éppen elég volt, hogy félpontos előnnyel márkatársa, a francia Alain Prost előtt elnyerje harmadik világbajnoki címét.

Annyi bizonyos, hogy Nikolaus Lauda jövőre is Forma 1-es versenyző lesz, csak még azt nem tudni, hogy melyik istállót szolgálja majd. De ahol aláírja a szerződést, ott nagyon mélyre nyúl majd a zsebébe az istállótulajdonos.

Niki Lauda aláírása milliókat ér...

Rózsa György

lémák. Amikor minden elrendeződött, hangosan leolvasom a végeredményeket... Ez csak könnyű, nem? Külföldi szereplésseimen műsoromat német, angol, orosz, cseh és svéd nyelveken szoktam előadni.

— Miben leli még kedvét?

— Elsősorban a zenében. Az emberek nem is tudják, milyen nagy összefüggés van a számok és a zene világa között! Amikor Beethoven leírta azt az ütemet, hogy: egy, kettő, három, négy, akkor az sosem lehetett még öt is... És ha valaki figyelmesen hallgatja Bach valamelyik Toccata és fugáját, azonnal észreveszi, hogy milyen hatalmas számrendszerben építette fel a nagy mester bonyolult műveit...

— Volt már eset, hogy tévedett?

— Ó, erről egy remek sztorim van. Nem, tévedni sosem tévedtem. Egyszer Bécsben valaki diadalittasan kiáltott fel, hogy rossz a végeredmény! Persze, azonnal kontrolláltam és kiderült, hogy nem én tévedtem, hanem a közbeszóló néző. Ő ugyanis elfelejtette, hogy a német nyelvben a hatvanötöt úgy mondják ki: öt és hatvan, fünfundsechzig. Mikor aztán én korrigáltam őt, szégyenkezve bevallotta, hogy ne vegyem rossz néven, de hát ő Bécsben élő magyar csupán...

— Sosem szeretett volna külföldön élni?

— Egyáltalán nem. Idehaza lettem érdemes művész, itt él a családom, unokám... még egy aranyos kiskutyánk is van. Az a világ nem való nekem: mások az erkölcsi normáim.

— Mi a véleménye a számológépekről?

— Ragyogó alkotások, az emberi szellem legszebb találmányai közé sorolom. Erről is van egy kedves sztorim. Valamelyik iskolában az egyik srác apró számológépen ellenőrizte a produkciómat és végül kijelentette: Pataki bácsi tévedett, mert ennyi és ennyi a végeredmény!

— És kinek volt igaza?

— Nekem. Végül kisült, hogy a srác rossz gombot nyomott meg.

Bedő István

Fotó: Karasz Lajos

A KARSAI mim RT 10 ÉVES

— A Karsai Pantomim RT az idén ünnepli tizedik születésnapját. Ehhez még azt is hozzá lehet számítani, hogy a társulat másik három tagja, Karsai Gizella, Laczkó Vladimir és Kiss Tamás az általam vezetett stúdióban, tőlem tanulta a mím alapjait — indítja beszélgetésünket Karsai János, az RT művészeti vezetője.

Tágas pesti lakás, tágas szobájában ülünk egymással szemben. Ami a pillantást elsőre magához vonzza: a terpeszkedő növénysarok, mindenféle csüngő és nyújtózkodó szobanövényekkel. A növények fölött üres bambuszkalitka, az ajtónyíláson át egy üresnek tűnő akváriumra látok a másik szobában. A lakáslabirintus valamelyik távolabbi zugában Karsai Gizella tesz-vesz valamit, ideér néha a neszezése. Gyerekeik iskolában vannak ezen a délelőtti órán.

— Ha te írnál a társulatról, mint „Kedves ismerős"-ről, miként fognál hozzá?

— Kezdhetném például azzal, hogy a gyerekek számára a Karsai Pantomim RT valóban kedves ismerős. Sokszor és sok gyerek találkozott már velünk különféle műsorainkban. Soroljam? Az Indul a zűrhajó a Mikroszkóp Színpadon, a Süsü, a sárkány a Vidám Színpadon, a Földig érő ház a Játékszínben, a Suli-buli című film, a hat-

tíz éveseknek szóló Pantomimszemüveg és a tíz-tizenöt éveseknek szánt Beszédes gesztusok. Évek óta szereplünk már a parlamenti úttörőkarácsonyon is.

A felsorolást meghökkentő zaj festi alá időről időre, valamelyik szomszédos helyiségből fel-felcsapó hisztérikus kacagás szűrődik át az ajtón. Tűnődöm, tapintatlan tolakodás lenne-e az idegborzoló kacaj forrása felől tudakozódnom. Úgy tűnik azonban, csupán az én hátam borsódzik bele, Karsai János nem vesz róla tudomást.

— Hattól kilencven évesig mindenféle korosztálynak és közönségnek játszottunk már. Nagyon tudatosan akartam, hogy így legyen, hogy próbára tegyük magunkat. A pantomim ellen gyakori vád, hogy arisztokratikus, hogy csak egy bizonyos réteghez szól. Be akartuk bizonyítani, és be is bizonyítottuk magunknak, hogy ez a réteg: maga a közönség..

— A bizonyítás sikeréhez, gondolom, az is kellett, hogy az RT azt a stílust képviselje, amelyet képvisel. Megfogalmaznád ennek a lényegét?

— Az ismertetőnkből idézhetem: „A társulat a minden nézőhöz szóló, szórakoztatva gondolkodtató, modern pantomimstílust műveli". Ebben minden benne van. Szórakoztatva gondolkodtatni lehet úgy is, hogy nem nevetnek rajta, meg úgy is, hogy nevetnek, de akkor is van mögötte valami számunkra fontos gondolat. Az más kérdés, hogy ez a gondolat esetleg közhely vagy sablon. Inkább vállaljuk a közhelyeinket, minthogy a pantomimből rejtvényt csináljunk, amit meg kell fejtenie a nézőnek. Ha képes erre.

— Ezzel a véleménnyel elutasítod azt a stílust, amelyet más, elismert hazai pantomimesek képviselnek. Jól értem?

— Mondják, hogy nálunk a pantomimesek utálják egymást. Nem erről van szó. Én értékelem, ha más másként csinál jót. Az természetes, hogy mindenki a maga útját tartja helyesnek, ez így van minden művészetben, már csak azért is, mert ha valaki fel tud mutatni valamit, azért általában keményen meg kell szenvednie. Azt hiszed, hogy például a neves színészek nem utálják egymást éppúgy, mint ahogy az rólunk elterjedt?

A fel-felhangzó sátáni kacajhoz most már valami cserregés is társul. Nem állom meg, hogy rá ne kérdezzek. Így válok rögtönzött „idegenvezetés" alanyává. A szomszédos gyerekszobában lelepleződik a cserregő: egy papagáj méreget gyanakvó szemmel. Ugyanitt áll az imént látott akvárium, kiderül róla, hogy egyáltalán nem üres, táncos egerek lakják, csak ők ilyenkor alszanak. Az előszobában megoldódik végre a kacaj rejtélye is: hófehér kacagó gerlepár topog aggódó szeretettel egy alig tollasodó fióka körül.

Nádasi Tibor

Ő IS NYERT!

„Csodálkozva olvastam a nyári úttörő-olimpia eredményei között, hogy a torna sportágban a leány egyéni döntő nyertesei közül kimaradt Kovács Krisztina neve. Pedig a verseny döntetlenül végződött, és a békéscsabai kislány is megérdemelte volna, hogy neve bekerüljön a lapba" — írta levelében Katona Enikő Nyíregyházáról.

Tévedtünk, kösz, hogy szóltál.

A nyári úttörő-olimpia torna leány egyéni bajnokai tehát: Kovács Krisztina és Árkovics Krisztina.

LEVELEZNÉNK! VÁLASZOLJ!

HATODIKOSOK VAGYUNK: NOVÁK JUDIT, Tokod, Lukácsi út 1. — 2531; HAVRILLAY LÍVIA, Kaposvár, Németh I. fasor 17/a. — 7400 (matricát, naptárt, képeslapot gyűjt, szeret sportolni); HORVÁTH ISTVÁN, Csengele, Tanya 754. Postaláda: 285. — 6765 (matricát gyűjt); JANICSÁK IBOLYA, Dabas, Esze T. út 28. — 2371.

HETEDIKESEK ÍRJANAK: WASZNER MÓNIKA, Lánycsók, II. Lajos u. 41. — 7759; GODA ÉVA, Kőtelek, Széchenyi út 56. — 5062 (matricát gyűjt); KÁDAS ATTILA, Szovjetunió — Kárpátalja, Beregszász, Valinyin út 36. (matricát gyűjt); KÁROLYI MARGIT, Kemecse — külterület, Kecskés hegy 2. — 4501 (matricát, naptárt, képeslapot gyűjt); BARTA BRIGITTA, Dunaharaszti, Külső-határ út 59. — 2330; HORVÁTH IBOLYA, Dunaharaszti, Rákóczi u. 50. — 2330; PAPP ZSUZSANNA, Vásárosnamény, Arany J. út 17. — 4800; REZSDOVICS MELITTA, Szerencs, Rákóczi út 218/V. — 3900 (Szeret énekelni, zongorázni tanul. Képeslapot, naptárt, matricát, megíratlan, különleges borítékokat gyűjt.); SZABÓ JÓZSEF, Hajdúszoboszló, Köte L. u. 104. 4200 (bélyeget gyűjt); FAZEKAS PIROSKA, Fő út 18. Szentsimon 4114. Hargita megye, ROMÁNIA; PÁLÓCZI ANIKÓ, Hajdúnánás, Nyíregyházi u. 2. — 4080 (matricát, képeslapot, szalvétát gyűjt, szeret kézilabdázni); HORVÁTH JULIANNA, Jug Bogdan 31. 21220 Becse, JUGOSZLÁVIA; FÜTYŰ TERÉZ, Tompa, Jókai u. 3. — 6422 (naptárt gyűjt).

NYOLCADIKOSOK BARÁTSÁGÁT KERESSÜK: NÉMETH KLAUDIA, Dunaharaszti, Kisfaludy u. 20. — 2330; KÓKAI ERZSÉBET, Tiszaalpár, Thököly út 14. — 6066 (rágógumipapírt gyűjt, szeret kötni, varrni, olvasni); HORVÁTH ILDIKÓ, Pat, Fő út 106. — 8825 (matricát, színészképet gyűjt); ROST JUDIT, Bátorliget, Rákóczi út 62. — 4343 (matricát, naptárt gyűjt); BARANYAI HAJNALKA, Pat, Petőfi út 10. — 8825; KISS MÁRIA, Bátorliget, Damjanich út 43. — 4343; PÁL JÓZSEF, Kecskemét, Április 4. tér 4. — 6000; NAGY ÁKOS, 4193 Ulies Str. Principalá NR. 50. Jud. Harghita — ROMÁNIA (hobbija a színész- és együttesképek, matrica, naptár gyűjtése, szívesen levelezne irodalomról, zenéről); ANTAL EDIT, Pincehely, Vörös Hadsereg u. 33. — 7084 (fényképes leveleket vár).

NYELVÖLTÖGETŐ

Lapunk szorgalmas rejtvényfejtője és levelezője B. Zoli, harmadik osztályos tanuló. Mint írja, a rejtvényfejtés jelenti számára az egyik legkedvesebb időtöltést, s bízik abban, hogy egyszer az ő neve is szerepel majd a nyertesek listáján. Lehet, hogy nemcsak megfejteni, hanem készíteni is szeret rejtvényeket, mert legutóbbi levelében sok érdekes szóhasználat szerepel. Ha rejtvénynek szánta, örömmel jelentem, hogy sikerült megfejtenem. Mindjárt az első: „kültembe". Szerencsére a mondatbeli összefüggésből kiderült, hogy ez nem más, mint a „küldtem be" igealap némiképp „leegyszerűsített" változata. A másik feladvány így szól: *„ők is jo tanulok"*. Itt a megfejtőnek feltehetőleg az ékezetek elhelyezésével kell önmagát próbára tenni, és mindjárt el is érkeztünk ahhoz a — testvéreiről szóló — megállapításhoz, hogy „ők is jó tanulók". Ezután már játszi könnyedséggel oldható meg a következő feladat, amelyben ugyancsak ékezeteket kell tenni a megfelelő helyekre, és máris jól olvashatók a következő szavak: továbbra, csókolom, spórolt (ez utóbbi helyett persze, magyarosabb a megtakarított szó!).

Itt szólnék a levélben alkalmazott megszólítás helyes leírásáról is. A megszólítás után vagy felkiáltójel következik, s ez esetben a levél tulajdonképpeni első szava, tehát nagybetűvel kezdődik, vagy vesszőt teszünk a megszólítás után, ilyenkor az első szót kisbetűvel írjuk.

Sikeres „rejtvényfejtésemért" csupán egyetlen jutalmat várok, azt, hogy B. Zoli legközelebb hibátlanul írjon nekünk!

KLUBUNK VENDÉGEI VOLTAK

A helyi Művelődési Központ segítségével szombat délutánonként tartja foglalkozásait az úttörőklub Fehérgyarmaton. A programban szerepel filmvetítés, játék, diszkó, és gyakran hívunk vendégeket is a klubba. Volt, hogy országgyűlési képviselő, pártmunkás, gyárigazgató, kéményseprő, labdarúgó és sebész főorvos látogatott el hozzánk. Nemrég Sallai Károly őrnagy válaszolt a katonaélettel kapcsolatos kérdésekre. A klub falainak festése is egy kellemes szombat délutáni elfoglaltság volt.

Molnár Károly,
tudósító

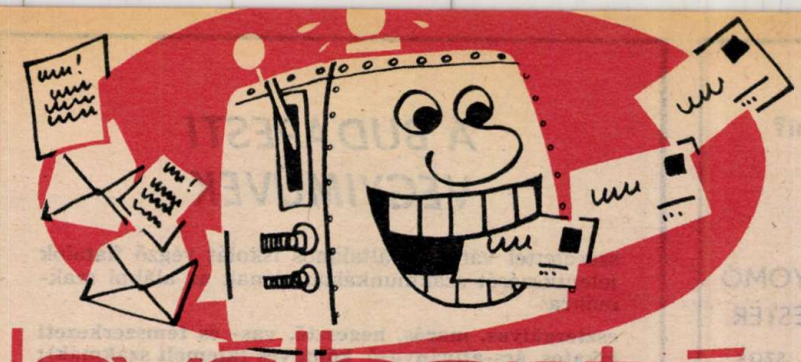

levélbontó

MIT ÜZEN A PAJTÁS?

AKI PINCÉR VAGY CUKRÁSZ akar lenni, annak hol kell tanulnia? — érdeklődik levelében Nagy Éva Bükkösdről (Kossuth u. 34. — 7682). Mindkét szakmát a vendéglátóipari szakmunkásképző iskolában lehet elsajátítani. Pécsett található ilyen iskola, címe: Rét u. 10. E szakmákhoz szükséges a jó állóképesség: a szakácsok állva végzik munkájukat, a pincérek pedig állandóan gyalogolnak. A felszolgáló szakmában követelmény a jó tájékozódási képesség, az ügyes mozgás, a fejlett egyensúlyozó képesség. Az idegenforgalom növekedése miatt elengedhetetlenül fontos a felszolgálók idegen nyelvtudása. Mindkét szakmában egyaránt szükség van matematikai, fizikai, kémiai és biológiai ismeretekre.

A GYŐRI RÁDIÓSTÚDIÓ címét kérte Varga Tünde Rábapatyról (Felsőpátyi u. 16. — 9642), mert szeretné elküldeni a kívánságműsorhoz egy kérését. Íme a cím: Magyar Rádió, Győr, Sallai I. u. 28.

A CSILLAGOK HÁBORÚJÁHOZ hasonlóan megjelenik-e könyvben a Birodalom visszavág és a Jedi visszatér? — kérdi Kovács Marianna (Kiskunfélegyháza, Ságvári u. 3. — 6100). A Fókusz Könyvjelző Szolgálattól megtudtuk, hogy a „Birodalom visszavág" már megjelent, el is fogyott. A Jedi visszatér című történet pedig 1985-ben kerül a könyvesboltokba.

AZ ISTVÁN, A KIRÁLY című rockoperáról szeretne olvasni lapunkban Gregosits Szilvia (Lázi, Dózsa u. 4. — 8437). Bizonyosan nemrég láthattad az előadást filmen vagy a szegedi Dóm téren, de mi már tavaly, a budapesti királydombi bemutatóról beszámoltunk a 83/23. számunkban. Keresd vissza a régi lapszámaink között, s a fotók egyikén megtalálod Pelsőczi Lászlót is, István király jelmezében. Vikidál Gyuláról pedig az augusztusban megjelent Sárkány magazinunkban közöltünk posztert.

KÖZGAZDASÁGI szakközépiskolába akar jelentkezni Kuncsik Ildikó (Fügöd, Fő u. 68. — 3867). A számviteli szakot elvégezve elhelyezkedhetsz majd vállalati tervezőként, könyvelőként vagy statisztikusként. A közlekedési szakon is e háromféle képesítést szerezheted meg; a közlekedési vállalatoknál végzendő munkára készítik fel az e szakon tanulókat.

Változatlanul sokan fordulnak hozzánk azzal a kéréssel, hogy küldjük el híres emberek címét, fotóját. Az ilyen kéréseket nem teljesíthetjük.

ÚTTÖRŐHÁZI ÉVNYITÓ

A miskolci Molnár Béla Úttörőházban sosem volt még olyan közös szakköri évnyitó, mint amilyent októberben tartottak az új és a régi szakköri tagok, mintegy háromszáz gyerek részvételével.

Az ünnepséget a 6-os számú Általános Iskola furulyazenekara nyitotta meg, majd az úttörőház Kis Ködmön tánccsoportja szórakoztatta a gyerekeket.

Az elmúlt négy esztendő eredményeiért az úttörőház elnyerte a KISZ KB Vörös selyemzászlaját, amelyet Szebeni Győző, a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsának tagja adott át.

Az idén tizenkilenc szakkör közül válogathatnak a pajtások. Az úttörőház elsősorban olyan programokat kínál, amelyekre az iskolában kevés a lehetőség. Régóta népszerű a horgász, a modellező, a rádió-híradó és a lövész szakkör. A most először meghirdetett lehetőségek közül a számítástechnika aratta a legnagyobb sikert; százötvenen jelentkeztek!

Háromfordulós vetélkedőt hirdetett meg a helytörténeti szakkör. Minden versengő úttörőnek és kisdobosnak arról kell fogalmazást írnia, hogy mit tenne Miskolc fejlesztéséért, ha ő lenne a város tanácselnöke. Szombatonként városi sétákat indít a szakcsoport a nevezetes műemlékekhez.

A Túra klub Partizánok nyomában elnevezésű jelvényszerző túrasorozatot hirdetett meg. Októbertől áprilisig tizenkét kirándulást vezetnek a Bükk-hegység csodálatos tájaira. Az ízléses jelvény elnyeréséhez a kisdobosoknak 50, az úttörőknek 100 kilométert kell megtenniük.

Kovács A. Gábor,
tudósító

Történelemóra.
A tanár kérdezi:
— Attila! Hol alakultak ki az első osztálytársadalmak?
Attila gondolkodik. Közben a tanár:
— Zoli! Hol van a térképtartó?
Mire Attila:
— Az ókori keleten!

Krivák Attila, Abony

Szeretnél valamilyen szép szakmát tanulni?

GYERE SZAKMUNKÁSTANULÓNAK
A KOSSUTH NYOMDÁBA!

Választhatsz: BETŰSZEDŐ, MAGASNYOMÓ GÉPMESTER, SÍKNYOMÓ GÉPMESTER, KÖNYVKÖTŐ, NYOMDAGÉPSZERELŐ szakmák közül.

Keress fel minket szüleiddel, bemutajtuk a választható szakmákat.

Érdeklődni lehet:

naponta 8–14 óra között a
KOSSUTH NYOMDA
személyzeti és oktatási
osztályán,
Budapest III., Bécsi út 100.
Tel.: 805-711.

Juttatásaink:

a tanulmányi eredménytől függően
400–1050 Ft összegű
társadalmi-tanulmányi ösztöndíj,
4 Ft térítésért étkezés,
sportolási, szórakozási lehetőség,
üdülés a Balatonnál és Galyatetőn.
Továbbtanulási lehetőség
a Nyomdaipari Szakközépiskolában.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését szakmunkástanulónak az alábbi szakmákra:

esztergályos, marós, hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, vegyigépszerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, anyagmozgatógép-szerelő, Diesel-mozdony szerelő, villamosgép-szerelő, elektromműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló, vegyianyaggyártó, erősáramú-berendezésszerelő, villamoshálózat-szerelő, irányítástechnikai műszerész (érettségizett, budapesti lakosok részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft kiegészítést kapnak.

A tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, melynek összege 300—800 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-áig tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően. Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

Gyakorlati oktatás alatt a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát kapnak. A tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk.

A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk.

Dolgozóink pihenését szolgálják a Duna és a Balaton melletti üdülőink. Számtalan sportolási lehetőséget nyújtanak a vállalat sportszakosztályai.

A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán
Budapest IX., Kén u. 5. — 1097; telefon: 277—275.

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1985/86-os tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező
LÁNYOKAT fonó, szövő, kötő;
FIÚKAT textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.
FELVÉTELI VIZSGA NINCS! Tanulmányi idő 3 év.
ÖSZTÖNDÍJ: tanulmányi eredménytől és évfolyamtói függően
fonó és szövő tanulóknak 350—700 Ft;
kötő és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550 Ft havonta.
JUTTATÁSOK:
— vidéki tanulóknak havi 500 Ft,
— budapesti tanulóknak havi 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk a nyári szünidőre is.
— A vállalati ösztöndíjon kívül a tanulmányi időre, tanulmányi eredménytől függő tanulmányi pótlékot fizetünk az alapösztöndíj 30, 40, 50%-ának megfelelő összegben.
— Kollégiumi elhelyezés minden vidéki tanulónak teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.
— Iskolaköpenyt, munkaköpenyt, munkacipőt, tornafelszerelést, füzetcsomagot és tankönyvet az iskola, illetve a gyár ad.
— Egész évben kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.
— III. éves tanulóinkat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.
SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN a kereseti lehetőség **3500—5500 Ft.**

Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk havi 150 Ft-ért. Továbbtanulásra lehetőséget biztosítunk. További részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk.

CÍM: BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár, személyzeti-oktatási osztály, Budapest XI., Budafoki út 111—113.

FIÚK, LÁNYOK, FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek **TEXTILKÉSZÍTŐ** szakmunkástanulónak. E szép szakma egyik ágát, a TEXTILFESTŐ ÉS -KIKÉSZÍTŐ szakmát egyaránt ajánljuk LÁNYOKNAK ÉS FIÚKNAK, másik ágát, a TEXTILNYOMÓ szakmát csak FIÚKNAK.

Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600 Ft között mozog a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően. A társadalmi ösztöndíj két részből áll. Alapösztöndíjból, mely havonta 450—500 Ft, és tanulmányi pótlékból, ami a tanulmányi eredménytől függően változik, az alapösztöndíj 30—50%-a lehet. Tanulmányi pótlékot a közepes vagy annál jobb tanulók kapnak.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk. Az elméleti oktatás a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás tanműhelyben, majd a vállalat gyáraiban történik.

I. éves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes — színes képekkel tarkított — tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:
a BUDAPRINT
PAMUTNYOMÓIPARI
VÁLLALAT
személyzeti és oktatási főosztályán,
Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21.
— 1036.
Telefon: 687—834.

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!
Vár benneteket az Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár közössége — gyertek hozzánk szakmát tanulni!
A gyógyszergyártás a korszerű berendezések mellett a jól képzett, lelkiismeretesen dolgozó szakemberek munkáját is igényli.
Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:
vegyianyaggyártó, hegesztő, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, géplakatos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó, és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek); elektroműszerész, szobafestő, mázoló-tapétázó, padlóburkoló, csatornamű-kezelő.
A képzési idő 3 év, kollégiumot biztosítunk.
Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek általános vegyész szakmában. A képzési idő 4 év, kollégiumot biztosítunk.
Juttatásaink a tanulmányi idő alatt:
tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj 400 Ft, társadalmi ösztöndíj + ösztöndíj-kiegészítés a tanulmányi eredménytől függően, jutalomlehetőség, szociális juttatások (segély, ebéd, munkaruha stb.), üdülés és kulturális lehetőségek. Társadalmi szerződést kötünk.
A szakmunkásvizsga letétele után támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelv- és egyéb szakmai tanfolyamokon.
Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein.
A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást ad az Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár oktatási osztálya.
Címünk: Budapest, X., Keresztúri út 30—38.
Levélcím: Bp. Pf.: 100. — 1475. Telefon: 836—702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon. Jelentkezéseteket előjegyzésbe vesszük.
Ne feledjétek — vár az

Egyt

FIGYELEM!

Az 1985/86-os tanévre
a 14. életévüket betöltött
és általános iskolát végzett
lányokat szövő; fiúkat
villanyszerelő, forgácsoló,
szerkezeti lakatos,
textilipari gépszerelő
szakmára beiskolázunk
szakmunkástanulónak.

A tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20—40% tanulmányi pótlék, valamint 410—620 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5% szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4000—5800 Ft/hó; a többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen
hétfőtől—csütörtökig 8—15 óráig.
Levélre részletes
tájékoztatót küldünk.
Cím: Budapest Pf. 391. 1394

POP SHOW ROCK

DEVÉNYI TIBOR ROVATA

A TTT KEDVENCEI

SLÁGER-LISTA

1. Gina – Dolly Roll
2. Kölykök a hátsó udvarból – Korál
3. Nekem ő a legszebb – Eszményi–Heilig
4. Szállj fel szabad madár – Vikidál Gyula
5. Holnap hajnalig – Neoton
6. Szeverevetlek – Szűcs Judit
7. Kinn is vagyok, benn is vagyok – LGT
8. Kínai lány – V. Moto' Rock
9. Boszorkány – R–GO
10. Gondolsz-e majd rám? – Soltész Rezső

Ezen a héten úgy esett, hogy a hónap TTT kedvencei erre az oldalra kerültek. Így módomban áll, hogy részletesen is elmondjam a lista sorrendjét, a szavazás formáját. A Tízen Túliak Társasága és a Rádió Révkalauz műsorával közösen szavaztatunk benneteket a hónap legnépszerűbb tíz hazai slágerére. Ebben az esztendőben még bővült egy külföldi zenekar nevével és dalával is ez a litsta. Méghozzá annak az együttesnek a dalát kell beküldenetek, amelyre a legszívesebben táncoltok a diszkóban vagy a legtöbbször hallgatjátok meg magnetofonon. Ez nem azt jelenti, hogy minden hónapban gépiesen lemásoljátok a listát, hanem arra kérünk benneteket, hogy figyeljétek a rádió, a televízió könnyűzenei műsorait, az új lemezeket, és ezek alapján próbáljátok összeállítani a sorrendet. Felhívom figyelmeteket, hogy a TTT címére kell elküldeni a szavazólapot (TTT Magyar Televízió, Budapest — 1810). Ezek a szavazólapok azután részt vesznek a nyilvános sorsoláson, amit ti is láthattok, ha megnézitek a TTT-t. Havi listánkon egyelőre nincs sok változás. Változatlanul kedvenc a Dolly Roll, a Korál és az Eszményi—Heilig kettős. Újdonság az R—GO Boszorkány című dala, valamint a V. Moto' Rock Kínai lánya. A külföldi dalokat ezen a héten a Saragossa Band Jó estét című dala vezeti a RAF és a Queen előtt.

A külföldi listán harmadik a Queen

A poprejtvény múltkori megfejtése Rod Stewart volt. Akik pedig posztert nyertek: Fekete Irén, Zalaegerszeg, Csordás László Debrecen, valamint Nagy Zsuzsa, Rédei Gábor és Szabó Kati Budapestről. Ők rendszeresen megfejtették a rejtvényeket, hiszen csak azok vehetnek részt a sorsoláson, akik legalább három helyes megfejtést beküldenek.

Harmadik a magyar listán az Eszményi—Heilig kettős...

SZAVAZÓLAP

Tíz kedvenc énekesem, zenekarom, dalom:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

Név: .....

Cím: .....

.....

VÁLASZTOTTÁL MÁR?

Segítünk! Gyere a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni!

Legfontosabb szakmáink:

szerkezeti lakatos, hegesztő, csőszerelő, gépiforgácsoló (esztergályos), gépszerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, öntő.

Tanulásodhoz vállalatunk segítséget nyújt:

- kollégiumi elhelyezés;
- korszerűen felszerelt tanműhely;
- a tanulmányi ösztöndíjon felül, a szakmától függően havi 700–1000 Ft-ig társadalmi ösztöndíj;
- napi 3 Ft térítésért ebéd;
- nyereségrészesedés;
- üdülés balatoni üdülőinkben;
- sportolási lehetőség vállalatunk nyolc sportszakosztályában;
- minden héten szabad szombat.

A szakmunkásvizsga után:

továbbtanulásodhoz nyitva az út érettségi, technikusminősítő, főiskola, egyetem felé, melyhez minden támogatást megkapsz.

Munkába álláskor: 4000–5000 Ft juttatás;
modern munkásszálloda;
jó kereseti lehetőség!

Érdeklődésed és jelentkezésed az alábbi helyeken várjuk:

MHD központi oktatási osztály,
Budapest, Váci út 202. – 1904
Telefon: 296-203.

MHD Balatonfüredi Gyáregység,
Balatonfüred,
Telefon: 06-80-40-100.

MHD Tiszafüredi gyáregység,
Tiszafüred,
Telefon: 53.

MHD Váci gyáregység,
Vác, Derecske dűlő.
Telefon: 06-27-11-411.

CSAK BUDAPESTI FIÚK ÉS LÁNYOK!

JELENTKEZZETEK VASKERESKEDŐ TANULÓNAK!

A tanulmanyi ösztöndíjon felül
havi 500 Ft társadalmi ösztöndíjat is fizetünk.
A tanulók részére napi 4 Ft térítés ellenében ebédet;
valamint ingyen munkaköpenyt, tankönyveket és füzeteket;
évente egy alkalommal díjmentes üdültetést,
tanulmányi kirándulást biztosítunk.
Az utolsó évben a tanulók szakmunkásbért kapnak.

JELENTKEZÉS:

VASÉRT Vállalat személyzeti és oktatási osztály,
Bp. VIII., Üllői út 32. Telefon: 138-882.

JÖJJETEK VELÜNK TI IS!

VASÉRT

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: FÜLEKI JÁNOS

TALÁNYOS PÁLYAVÁLASZTÁS. Nagy gond eldönteni tizenhárom-tizennégy éves fejjel, hogy milyen munkával töltsed majd a napjaidat felnőtt korodban. Az a jó, hogy sokan próbálnak segítséget nyújtani. Többek között még rovatunk is – talányos módon.

A rejtvényeket lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: november 26. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

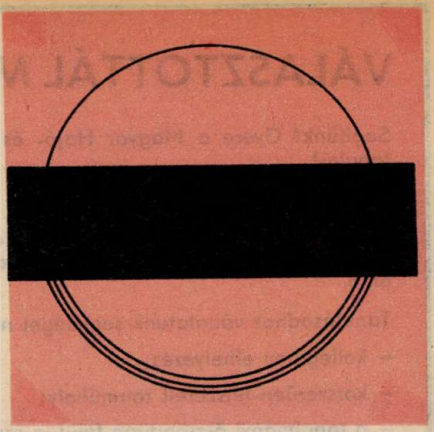

JÓ SZEM KELL HOZZÁ. Körző igénybevétele nélkül próbáld megállapítani, hogy az alsó három körív közül melyik a felső folytatása?

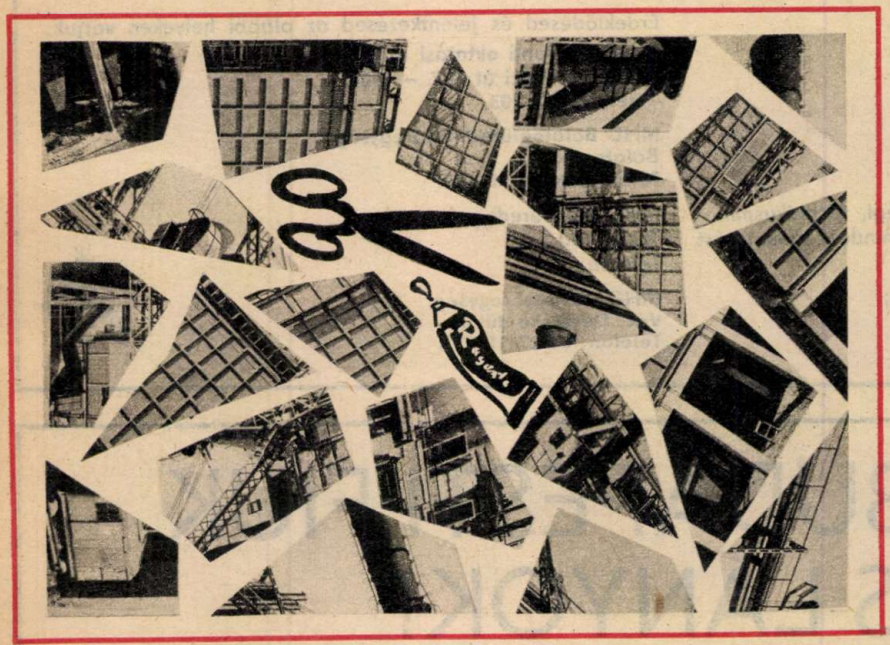

ÖSSZERAKÓSDI. Ha ezt a szétdarabolt fényképet olló és ragasztó segítségével türelmesen összerakod, megtudod, hogy mit ábrázol.

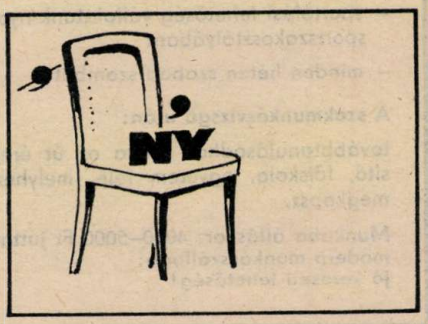

KÉPREJTVÉNY. Asztalos készíti, de nem ülőbútor.

A 26. SZÁM MEGFEJTÉSEI. — A HÁROM DRÓT: B. — MOZART: A Cosi fan tutte, Don Giovanni. — OPERÁK: A—b—3, B—d—1, C—a—4, D—c—2. — DALLAMOK: a IX. szimfóniából az örömóda, a Hunyadi László című operából: „Meghalt a cselszövő . . ." — DALMŰ: Háry János. — HANGSZEREK: brácsa, oboa, piszton, pikula.

FŰRÉSZELŐK. Két rajz is készült Placidról, meg Múzóról, akik éppen fűrészelni tanulnak. Vajon a két rajz teljesen egyforma? Vagy van köztük különbség?

PLACID GYALUL. Ezt azonban csak akkor látod igazán, ha a keze és a feje közötti üres téglalapba belehelyezed azt a részletet, amelyik valóban beleillik. Melyik az?

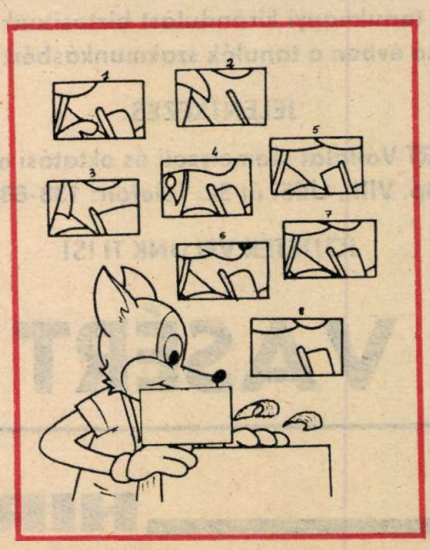

A SZERELŐ. Már minden elő volt készítve az autó javításához. A mestert telefonhoz hívták. Amikor visszatért, meglepődve vette észre, hogy közben valaki hozzányúlt a szerszámaihoz és valamit el is vitt. Ugyan mit?

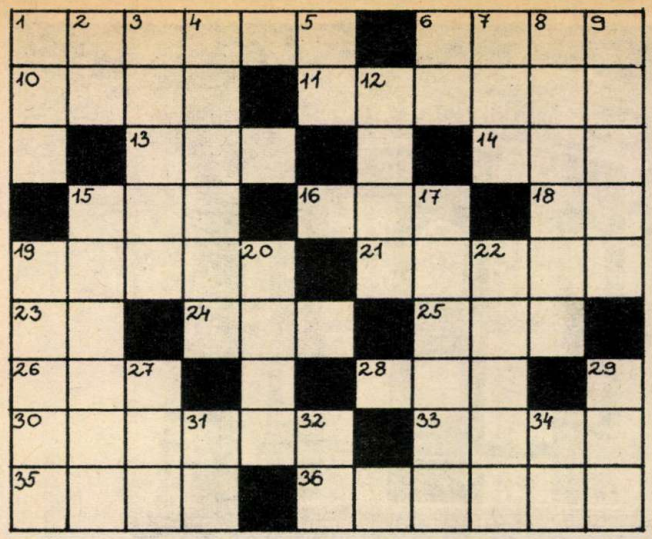

RÉGI FOGLALKOZÁSOK. A vízszintes 1., a függőleges 8. és 15. sorokban régi foglalkozásokat ismerhetsz meg. Ilyeneket ma már csak elvétve találunk. Megfejtésül e három szót kell beküldened.

VÍZSZINTES: 1. Mocsaras vidéken halászgató, vadászgató, madarászó ember volt (zárt betű: S). 6. Becézett férfinév. 10. Valamire kötelezi magát. 11. Így is nevezik a savanyított káposztát. 13. Bírósági tárgyalás. 14. Pad betűi keverve. 15. Helyhatározórag. 16. A Tiszában van! 18. A feltételes mód jele. 19. Történelmi hősökről szóló kitalált történet. 21. A Szovjetunió egyik köztársasága. 23. Időhatározórag. 24. Az államnak fizetett törvényes pénzösszeg. 25. ... France (francia repülőtársaság). 26. A radon és a jód vegyjele. 28. A Gál keresztnév betűi keverve. 30. Házról házra járó kisiparos. 33. Fundamentum. 35. A Szovjetunió egyik tava. 36. Így hívták a festőt régen (zárt betű: É).

FÜGGŐLEGES: 1. Az arcon lehet látni. 2. A fa része. 3. A fotón (látható). 4. Bérlemény, haszonbér régi neve. 5. Zolnai Henrik. 6. Azonos mássalhangzók. 7. Fennkölt hangú költemény. 8. Hordókat, dézsákat készítő mester. 9. Az uradalom intézője, jószágkormányzója volt. 12. Vissza: vízben versenyez. 15. Kerékgyártó mester. 17. Fejfedő, névelővel. 19. Illatos, füstölésre használt gyanta. 20. Adtál, régiesen. 22. Retesz. 27. Romániai folyó (a Tisza mellékfolyója). 29. Öregember. 31. Egy szótag a katonai rendfokozatból. 32. Ormay Károly. 34. Az argon vegyjele.

BETŰEMBEREK. Mindegyiknek más a foglalkozása. Vajon mi? Ha a betűket helyes sorrendbe rakod, mind a hármat megtudod.

NYERTESEK

A 25. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Csizmadia Gabriella, Bp. XX.; Illés Györgyi, Bp. XIII.; Nagy Annamária, Bp. XVI.; Pozsgai Viktória, Bp. III.; Fehér Ágnes, Hajdúböszörmény; Czirják Csaba, Berettyóújfalu; Varga Norman, Hantos; Szabó Gyöngyi, Szántód; Magyar Beáta, Ohíd; Borsodi Terézia, Fertőszentmiklós; Bogya Hajnalka, Gyomaendrőd; Tatár Zsuzsa, Vésztő; Lednecki Andrea, Dunaújváros; Urbin Zita, Nyírbátor; Horgony Tünde, Győr; Horváth László, Vámosszabadi; Kocsi Ágnes, Cece; Nagy László, Visznek; Bíbor Gábor, Szentendre; Balogh Zoltán, Bakonszeg.

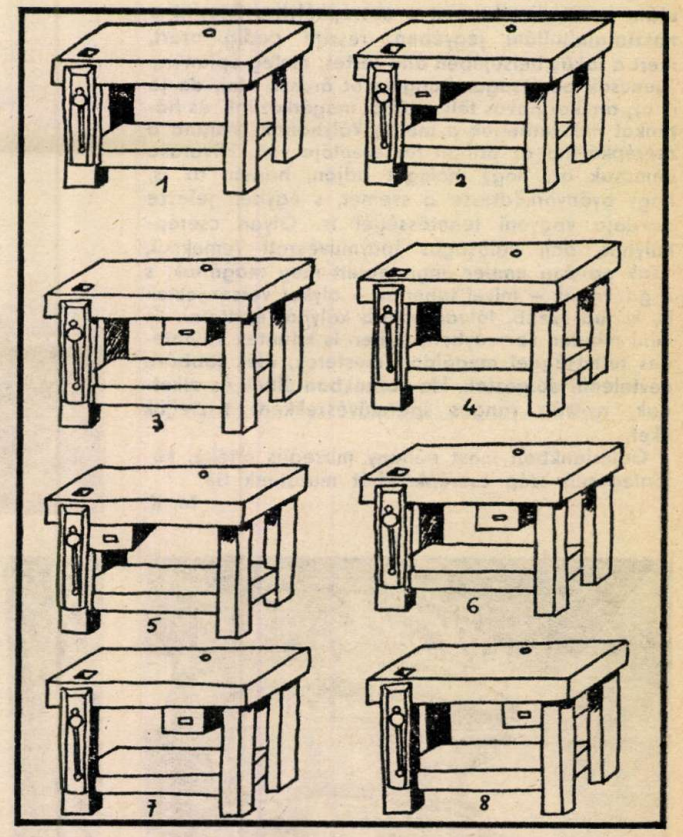

IKREK. A mai napon nyolc fiatal szakmunkás lépett munkába. Köztük volt egy ikerpár is. A műhely vezetője úgy határozott, hogy az övék legyen az a két munkaasztal, amely teljesen azonos. Hányas számú asztalokat kapták meg az ikrek?

Sok srác a pályaválasztásnál számolva szakmákat magasztal, oszt, szoroz; hová járjon érdeklődni... Enikő művesegyártó akar lenni. Jó vicc! Csak hadat, uszít az egyszerű ellen... Őrizzük meg józan eszünket, oly sok szép szakma van!

PISTA JEGYZETE. A pályaválasztás nem kis gond, olyannyira nem, hogy Pista még jegyzetet is készített magának. Milyen szakmákat hámozhatunk ki írásából?

GALÉRIA

A harmonika alakú radiátor, a sima vonalú konvektor és a padló alá süllyesztett fűtőberendezés után, ismét divatba jött a cserépkályha. Részint a nosztalgiahullám jegyében, részint pedig azért, mert a lakás belsejében álló testes, meleg építmény igencsak barátságos hangulatot áraszt. Hej, de jó is az, amikor havas téli estéből megérkezünk és hátunkat nekivethetjük a meleg kályhának. Valaha a cserépkályha az otthon főszereplője volt. Hivatása nemcsak az, hogy meleget adjon, hanem az is, hogy gyönyörködtesse a szemet, s egyben jelezze gazdája vagyoni tehetősségét is. Olyan cserépkályhát, ami valóságos iparművészeti remekmű, csak gazdag ember engedhetett meg magának, s a gazdagok – mivel tehették – olykor versenyeztek is, ki tud szebb, látványosabb kályhát építtetni. És mint minden versenyben, ebben is kitűntek különleges tehetséggel megáldott mesterek, akik jobbára névtelenül dolgoztak. Ha korunkban élnek és alkotnak, nyilván rangos iparművészekként tiszteljük őket.

Galériánkban most néhány muzeális értékű, különlegesen szép cserépkályhát mutatunk be.

M. K.

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 11

CSILLIK GÁBOR önéletírásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZÓRÁD ERNŐ

89

NEM SOKÁIG MARADTAM A FŐ KAPITÁNYSÁGON. ÉRTEM JÖTTEK A DEFENZÍV OSZTÁLY NYOMOZÓI, ÉS ÁTVITTEK BUDÁRA, A RADECZKY LAKTANYÁBA...

90

...AHOL NYOMBAN „KEZELÉSBE VETTEK". ÜTÖTTEK ÓRÁKON ÁT, MINDEN INDULAT NÉLKÜL, MÓDSZERESEN, ANÉLKÜL, HOGY BÁRMIT KÉRDEZTEK VOLNA.

91

KIHALLGATÁSOMRA CSAK ESTE KERÜLT SOR, A MARGIT KÖRÚTI FEGYHÁZBAN. GYAKORLATILAG EZ SE JELENTETT MÁST, MINT VÁLOGATOTT KÍNZÁSOK SOROZATÁT.

BESZÉLSZ VÉGRE?

MIT AKAR MÉG?... MINDENT ELMONDTAM... SZŰCS SÁNDORNAK HÍVNAK... KATONASZÖKEVÉNY... VAGYOK... GAZDAG CSALÁDOKAT ZSAROLTAM... EHHEZ KELLETT A FEGYVER...

92

ÉJFÉL FELÉ BELÖKTEK EGY CELLÁBA. FÉLÁJULT VOLTAM, MINDEN MOZDULAT GYÖTRELMET OKOZOTT. CSAK EGY VALAMI SZOLGÁLT VIGASZTALÁSOMRA: SEMMIT SEM TUDTAK KIVENNI BELŐLEM!

ORVOS VAGYOK. ADD IDE A ZSEBKENDŐDET, BEKÖTÖZLEK, MEGVIZSGÁLLAK.

93

ISTÓK DOKTOR MEGNYUGTATOTT: NINCS VESZÉLYES BELSŐ SÉRÜLÉSEM. MIUTÁN SZAKSZERŰEN ELLÁTOTT, TÁRSAIM A CELLA SARKÁBA VITTEK. MÁR FEKÜDT OTT VALAKI, ALIG ISMERTEM FEL ÁGOT.

ENGEM IS JÓL ELLÁTTAK!

ÉS TE SIETTÉL BEKÖPNI MINDENT, MÉG AZ ÉN CÍMEMET IS!

94

MINEK HALLGATTAM VOLNA? BIZTOS VOLTAM ABBAN, HOGY NEM MÉGY VISSZA ODA. LEGALÁBB A LŐSZERT BIZTONSÁGBA HELYEZTÉTEK?

NYUGODJ MEG, JÓ HELYEN VAN!

95

MÁSNAP DÉLELŐTT ÚJABB KIHALLGATÁS KÖVETKEZETT. BEVEZETŐÜL KÉT POFONT KAPTAM, AZTÁN...

MOST MÁR ELÉG A DAJKAMESÉKBŐL NYOMORULT!

96

POFÁZZ! VAGY MEGNÉMULTÁL?

KÉREM, ÉN... ÉN MÁR MINDENT ELMONDTAM

FOLYTATJUK

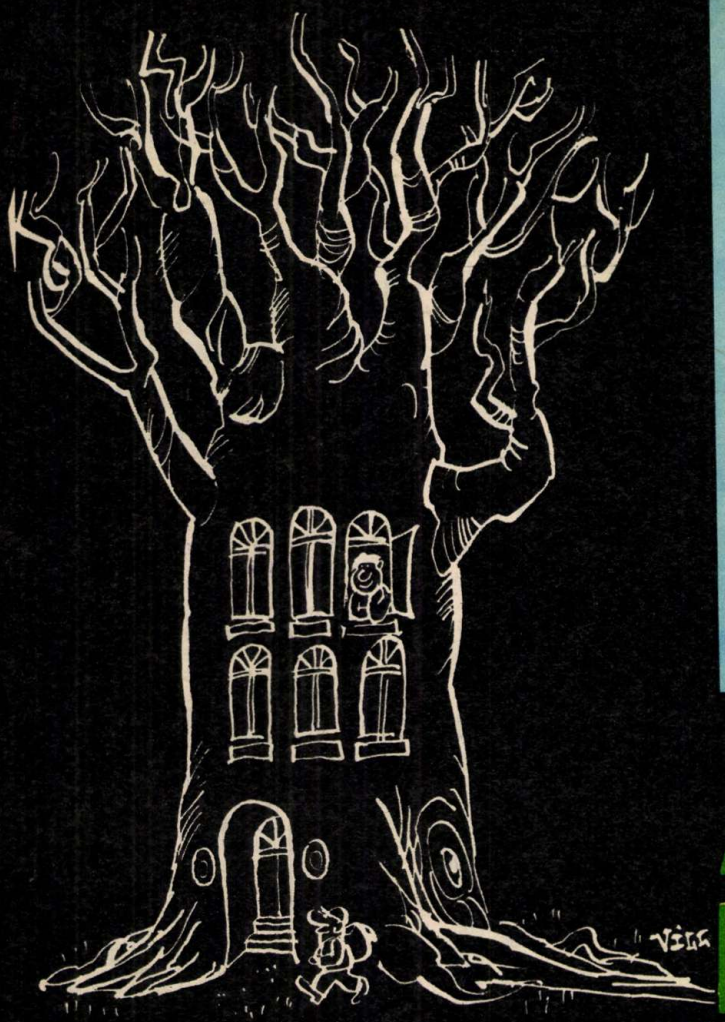

AZ ÉN ISKOLÁIM

FÖLDES VILMOS RAJZAI

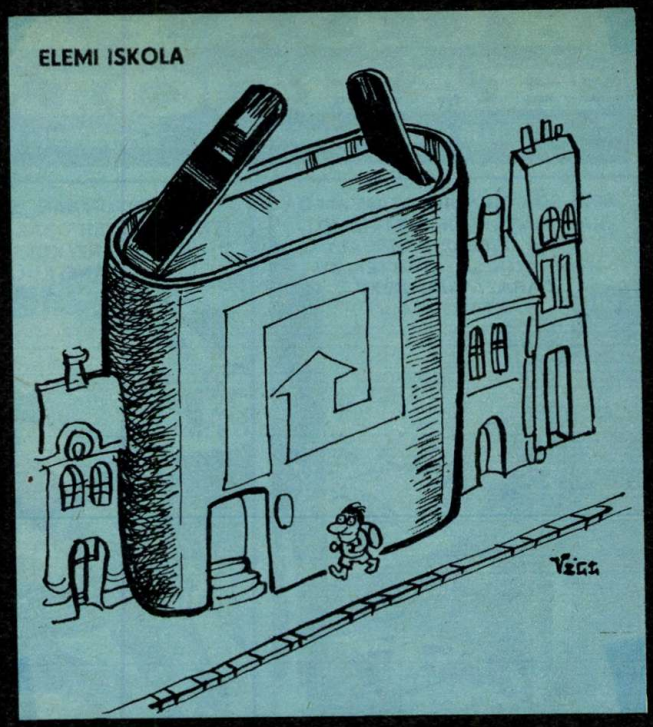

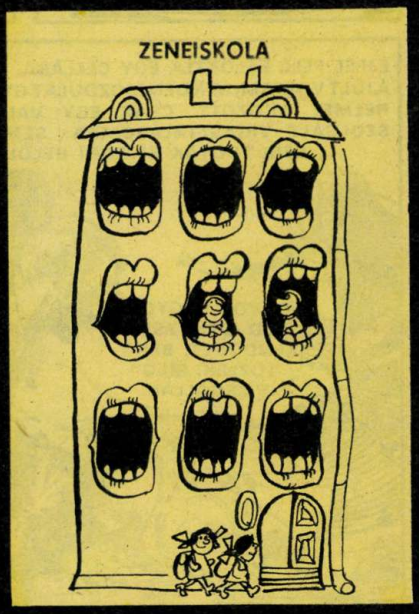

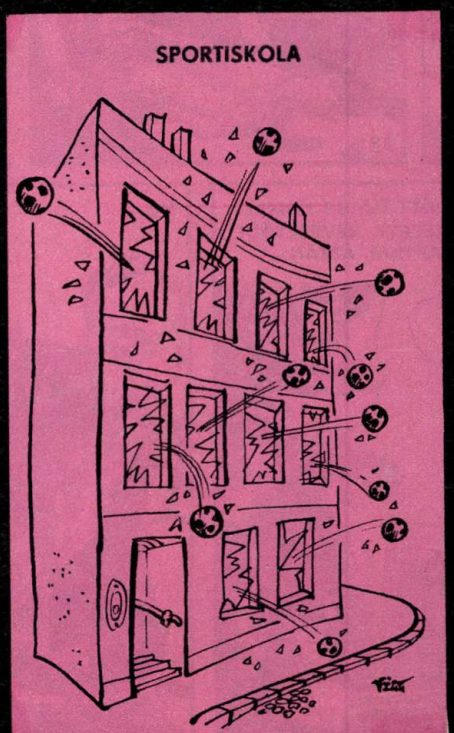

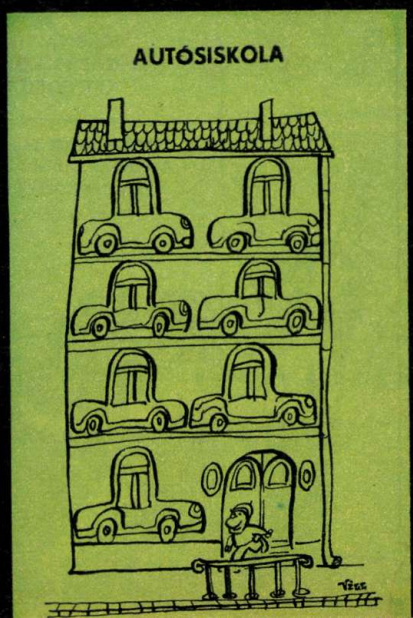

Matyóföldet mindössze három helység jelenti: Mezőkövesd, Tard és Szentistván

RIPORTUNK A 16–18. OLDALON

FOTÓ: SZALAY BÉLA

84/32

XXXIX. ÉVF. • 1984. NOVEMBER 22. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Kezdőknek Dagonya.
Tévúton a Tátrában.
Mi van a markomban?
Bakancsosok
Visegrádon.

Kicsi lány
nagy szemekkel.
Cirkuszi mutatvány?
Komoly sport!
Ha a tenyerébe lép...

Két stuka hajnalban.
Szemtanúk
a kamera előtt.
Századunk filmen.

margó

A TANÍTÓ

Kilencéves koromban egy vidéki iskolába kerültem, az egyikbe a hét közül, amelyekben megfordultam nyolc év alatt. Már abban az évben engem indítottak a megyei matematika-versenyen, amiért anyám nagyon büszke is volt rám. A verseny színhelye egy távoli, eldugott kis falu iskolája volt.

A verseny reggelén anyu jókor fölkeltett, még alig pirkadt, azután segített vizet húzni a kútból a mosakodáshoz. Kisvártatva megérkezett a tanító bácsim, aki a nagy útra elkísért, és elindultunk. A falvak, amelyeken keresztül kellett mennünk, még alig ébredeztek, pára rezgett a levegőben, csak elvétve hallatszott egy-egy kakaskukorékolás. Az utat apró tavacskák szegélyezték, vízzel telt, kerek bombatölcsérek.

Az iskolában én voltam a nagymenő világjáró, hiszen a fővárost is láttam már. Ezért sokszor az én szavam döntötte el a vitákat az iskolaudvaron, amikor megláttunk egy repülőt, és találgatni kezdtük, milyen típusú, és a „miénk"-e vagy az „övék". Mindnyájan szakértők voltunk ebben a kérdésben, ismertük az ágyúkat, a katonai járműveket, harckocsikat is. Most mégis megszeppenve lépkedtem a tanító bácsi nyomában. Ő megérezhette a szorongásomat, mert megsimította a fejemet:

— Ne félj, kicsim, ha sikerül a vizsga, az jó, de ha nem sikerül, akkor sem fog összedőlni a világ.

Mire abba a másik faluba értünk, a nap már a bambuszok csúcsa fölé emelkedett. A verseny után éppen csak enni volt időnk, és már indultunk is vissza. Út közben beszéltük meg azt is, hogyan kellett megoldani a példákat. Éreztem, hogy egyre kevésbé tudok figyelni. Nehezemre esett lépést tartani a tanító bácsival, alig bírtam emelni a lábamat. Rettenetesen elfáradtam. Még soha életemben nem gyalogoltam ennyit. Emlékszem: a tanító bácsi a hátára kapott, és úgy mentünk tovább.

Sötét falvakat hagytunk magunk mögött. Tilos volt lámpát égetni a szabadban, és vigyázni kellett, hogy a házból se szűrődjék ki fény az udvarra. Még a fehér ingemet sem hordhattam akkoriban, nehogy célpontul kínálkozzam a repülőknek.

— Tanító bácsi, meghálálom ám, hogy a hátadra vettél!

— És hogyan hálálod meg?

— Ha megnyerem a matematika-versenyt, neked adom, amit jutalmul kapok.

A versenyt megnyertem, az ígéretemet mégsem tudtam megtartani. A tanító bácsi nem sokkal később jelentkezett katonának. Valahol Délen érte halálos lövés.

Egyszer beszélgettünk vele a háborúról:

— Ha nem lenne háború, mindenkinek több rizs és hús jutna, neked több játék, nekem nagyobb ház... Amióta én megszülettem, sosem volt más ezen a földön, mint háború, mégis: sok mindent meg tud szokni az ember, de a háborút soha nem lehet megszokni.

A háborúnak már vége. De ő úgy halt meg, hogy a békét csak várta, mégsem ismerhette meg egész életében.

Tien Van Minh,
Vietnam

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC
Olvasószerkesztő: HORVÁTH ANITA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2830 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Három gyerek
Kőrösi Csoma „útitársa" volt
a káprázatos Keleten

NAMASZTÉ INDIA!

A legemlékezetesebb pillanatok: a verseny-nyertes magyar diákok látogatása a Kőrösi Csoma emlékhelyeken

Indiát látni kell!
Fénye, szépsége
és barátsága visszahív

Tizenegyezer méteres utazómagasságban száguld célja felé az óriásgép, az Air India Boeing hétszáznegyvenhetese. Hajnalodik, alattunk a puha felhőpaplan fürdik a bíbor sugarakban. Valószínűtlenül kék az ég, nincs se hossza, se vége. Kilenc hosszú óra, amíg Frankfurtba érünk, egyhangú zúgással dolgoznak a hatalmas motorok, odakint — a kapitány szerint — mínusz hatvankét fokot mutat a hőmérő.

Ez az utazás kilencedik napja, az utolsó, amit együtt töltünk. Bejártuk India városait, paloták és síremlékek, templomok és hatalmas erődrendszerek sokaságát, alkudtunk a tízmillió lelket számláló Calcutta bazárjaiban, Kőrösi Csoma kéziratait tanulmányoztuk a Bengáli Ázsia Társaság vendégeként. Szinte belesüketültünk a káprázatos Kelet harsogó hullámverésének hangjaiba, a színek pompájába, lenyűgözve álltunk Fatehpur Szikri, a halott város sok évszázados romjainál, barátkoztunk a vad és fűszeres illatokkal, nekünk táncolt a kosárból előtekerődző kobra, nekünk kínálta oda hatalmas hátát az elefánt. Felrebbenő dögkeselyűk, szent tehenek, majmok, egzotikus ételek, istenszobrok, ékszerdobozra emlékeztető szentélyek...

Voltunk Delhiben, Agrában, lefényképeztük a káprázatos márványpalotát: a Tadzs Mahalt, megfordultunk Bagdográban, Siliguriban, és egy lélegzet-elállítóan veszélyes szerpentinen végigautózva négyórás egyensúlyozás után eljutottunk a Himalája hegyei közt fekvő Darjeelingbe (ejtsd: Dárdzsílingbe), ahol a nagy utazó alussza örök álmát: a mi Kőrösi Csoma Sándorunk, akinek síremléke előtt tisztelegni keveseknek adatott meg. De nekünk, jobban mondva, nekik igen. Az Üllői úti Általános Iskola háromtagú csapatának, akik sok ezer társukat megelőzve megnyerték a nagy vetélkedőt. Így bizonyultak méltónak arra, hogy felszállhassanak a MALÉV frankfurti járatára, s elkezdődhessen életük nagy kalandja.

LÁTNI KELL!

— Mondd csak, Dezső, mikor gondoltál először arra, hogy meg is nyerhetitek?

— Amikor vége lett az egésznek, és kihirdették a végeredményt — Gálfy Dezső nagyot nevet a saját kishitűségén, de nem helyesbíti. — Az igaz, hogy mindig arról szavaltam: megnyerjük, megnyerjük, de nem gondoltam komolyan.

— Meg kellett érte dolgozni...

— A téma érdekelt minket, s a kötelező anyagból meg kevesebbet kellett tanulnunk. Nem azt mondom, hogy lógtunk, de mondhatnám azt is. Lógtunk az iskolából és ötször annyit tanultunk, mintha bejártunk volna azokon a napokon is, amikor a verseny volt. Engem egyébként a humán dolgok nem nagyon érdekelnek, inkább a műszakiak.

Dezső szeptember óta egy hiradástechnikai szakközépiskola padjait koptatja.

— Különben érdekes volt — utánamászkálni, átnézni mindenfajta könyveket — nyugtat meg. — És sok minden van, amit nem felejtettem el. A tibeti írást viszont igen. Akkor pedig ment rettenetesen...

— És a lányok?

— Enikőnek borzasztó nagy tudása van. Ő az, aki mindent vállalt. Neki jutottak a nehezebb dolgok: a dátumok megjegyzése például.

— Magdi nem izgulós egy kicsit?

— Dehogynem.

— Hisztis?

— Ezt nem állítanám, mert szétszedné a fejem...

— Milyen élményeket viszel haza?

— Állati érdekes volt az út, amikor felmentünk Darjeelingbe. Eddig én csak a repülőgépről láttam, hogy a felhők fölött vagyunk, de most benne voltunk. Hatalmas hegyek, egy más világ... Soha nem láttam még ilyen szépet! Az is hozzá tartozik — folytatja —, hogy a Tadzs Mahaltól mindenki úgy ki van akadva. Szép az is, persze. Na, de a Fatehpur Szikri! Egy egész várost, ilyen faragásokkal, hat év alatt összedobni! Ezekben az indiai dolgokban általában az a szép, hogy egy ilyen kőszörnyeteg a zöldben „él". Ha nem lenne a sok fa, meg fű, sivár lenne az egész. Vöröskő, márvány. És kész. Nagyon jól tudtam, hogy mit fogok látni, fényképeken ezerszer végigtanulmányoztam, de így...

Dezső eltöpreng, mielőtt kimondja a tanulságot:

— Indiát látni kell!

— És az emberek?

— Kétfajta van. Rádmásznak, lehet velük alkudni, de nem érdemes megvenni semmit. Csupa bóvli. A szállodában levőkkel más, azokkal jóban voltam. Szóval, állati kedvesek. Tíz szót, ha tudok angolul, de félórát is elbeszélgettünk. Ezek voltak a kereskedők. A koldusok között van, amelyik szánalmas. Mikor például Calcuttában mászkáltunk, odajött egy öreg fazon, karján egy gyerek, már alig élt, lehanyatlott a feje. Ijesztő volt. Egyébként az indiaiak türelmesek, nyugodtak, jókedvűek és nagyon barátságosak.

Kötélhíd a Zanszkár folyón

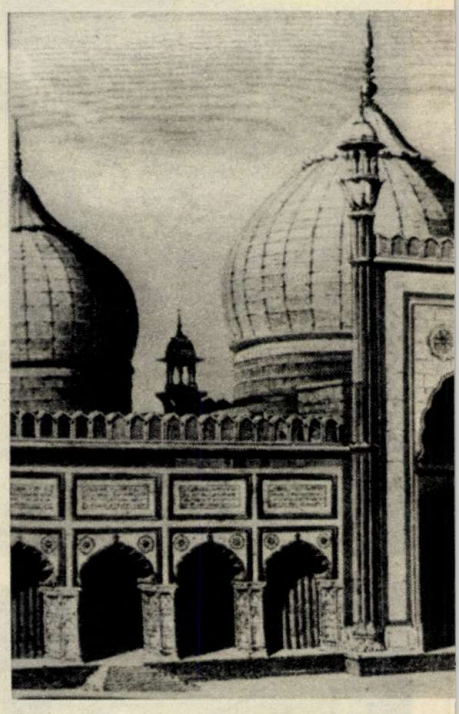

— Csalódtál valamiben?

— Azt előre tudtam, hogy nem fognak ízleni az ételek, mert itthon sem szeretem azt, ami nagyon fűszeres. Úgyhogy volt párszor klassz kis hasmenésem. De ez előfordul az emberrel idegen helyen. Tulajdonképpen nem csalódtam semmiben, elképesztő volt az út. Fantasztikus...

VISSZHANG

Dezső kíváncsi, közlékeny és őszinte fiatalember. A két lány zárkózottabb. Egyébként nem osztálytársak, a felkészítő tanár, Csaba Sándor válogatta össze a csapatot. Tőle is megkérdezem: